

Slår motivation klass?

– en kvantitativ studie om hur icke-kognitiva faktorer samvarierar med betyget i Idrott och hälsa.

Fredrik von Tell och Ted Bruzelius

GYMNASTIK- OCH IDROTTSHÖGSKOLAN
Examensarbete 66:2011
Lärarprogrammet 2007-2011
Seminariehandledare: Gunilla Brun Sundblad
Examinator: Karin Redelius

Does motivation beat class?

– a quantitative study of how non-cognitive factors correlate with the grade in Physical Education.

Fredrik von Tell och Ted Bruzelius

THE SWEDISH SCHOOL OF SPORT
AND HEALTH SCIENCES
Essay for the degree of Master Thesis 66: 2011
Teacher program 2007-2011
Supervisor: Gunilla Brun Sundblad
Examiner: Karin Redelius

Sammanfattning

Syfte och frågeställningar: Syftet med studien var att utifrån ett interaktionistiskt perspektiv statistiskt testa tidigare studiers undersökta icke-kognitiva faktorer som eventuellt kan samvariera med betyget i ämnet Idrott och hälsa.

- I hur hög grad korrelerar de icke-kognitiva faktorerna med betyg i ämnet Idrott och hälsa?
- Hur ser eventuella skillnader ut mellan betygsgrupperna sett till elevernas skattning av de icke-kognitiva faktorerna?

Metod: Vi har i vår studie använt oss av en kvantitativ metod för att få en övergripande bild av vårt undersökningsområde samt för att kunna testa vårt resultat statistiskt. Vi använde en enkätmetod till studien och enkäten tar upp icke-kognitiva faktorer som tidigare forskning menar kan samvariera med betyget i ämnet Idrott och hälsa. Frågeformuläret delades, efter samtycke med skolorna, ut till 232 elever fördelade på fyra olika gymnasieskolor.

Resultat: Resultatet av vår enkätstudie visade att det fanns icke-kognitiva faktorer som korrelerade med betyget i Idrott och hälsa. Elever som uppgav att de var fysiskt aktiva på sin fritid, aktiva inom någon idrottsförening samt hade ett stort idrottsintresse hade ett högre betyg. Vidare kunde vi se att elever med ett högre betyg också deltog på ett mer aktivt sätt, hade en bättre samarbetsförmåga, bättre självförtroende samt var mer motiverade i samband med idrottslektionen. De elever som fick VG eller MVG i betyg missade mer sällan idrottslektionerna än elever med betyget G. Framförallt elever med betyget MVG hade också en högre ambition att få höga betyg i ämnet Idrott och hälsa. Elever med ett högt betyg uppgav även att de hade en större vetskap om vad som stod i kursplanen.

Slutsats: Våra resultat visade att det ofta var personliga egenskaper som samvarierade med betyget i Idrott och hälsa. De faktorer eleverna inte har något inflytande på visade oftast inte korrelera nämnvärt i vår studie. Mead anser att objektsjaget har ett inflytande på alla elever via samhället, förebilder samt den sociala umgängeskretsen och bidrar på så sätt till elevernas ”jag”. Vi ser ändå att subjektsjaget fått mer att säga till om i den ålder våra respondenter är i och eleverna har lärt sig värdera de yttre faktorernas olika påtryckningar. Detta gör att eleverna tar olika beslut när det gäller frågor de kan påverka, vilket också gör att dessa faktorer visar sig korrelera i vår studie.

Summary

Aim: The purpose of this study was to from an Interactionist perspective statistically test if non-cognitive factors found in earlier research correlate with grade in Physical education. To meet this aim, two questions were designed;

- To what extent do the factors correlate with grades in Physical education?
- Which possible differences can be found between the different groups of grades in the students self estimated answers regarding these non-cognitive factors?

Method: We have used a survey to meet the purpose of our study, as it gives a wide spectrum of data and can be tested statistically. Our survey was based on non-cognitive factors presented by earlier research, which say that these factors may be correlated with the grade in Physical education. The survey was also based on our theoretical framework. After agreement with the schools the questionnaire was distributed to 232 students on four different schools.

Results: The result of our survey shows that there were non-cognitive factors that significantly correlated with the grade in Physical education. Students who were physically active in their leisure time, active in any sports and had a great interest in sport received had a higher grade. Further, we can see that students with a higher grade also participated in a more active way, had better interpersonal skills, better self-esteem and were more motivated during Physical education classes. The students who received VG or MVG in ratings less often missed Physical education classes than students with a lower grade. They also felt that they had greater confidence during Physical education classes. Above all, students with a high grade had a greater desire to get high grades in Physical education. Students with the highest grade also said that they had greater knowledge of what is in the curriculum.

Conclusions: Our results show that it was often the personal characteristics that correlated with the grade, while factors that students cannot influence are also not correlated or statistically significant. Mead's "self as an object" has an influence on all students and society, role models and social interaction circuit contributes to students "self". We still see that during the age our respondents are in the "self as a subject" has more of a say and the students have learned to value the external factors of various pressures. This allows students to take different decisions in issues they can influence, which also means that these factors correlate in our study.

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	1
1.1 Centrala begrepp.....	2
1.2 Bakgrund	3
1.2.1 Kursplanen för Idrott och hälsa	4
1.2.2 Kognitiva och icke-kognitiva korrelationsfaktorer på betyg.....	5
1.3 Forskningsläge.....	7
1.3.1 Studier kring eventuella korrelationsfaktorer	7
1.3.2 Studier med korrelationsfaktorer på betyget i Idrott och hälsa	8
1.3.3 Kopplingar till vår egen studie	10
1.4 Teoretisk utgångspunkt.....	11
1.5 Syfte och frågeställning	12
2 Metod.....	12
2.1 Val av metod.....	12
2.2 Urval.....	13
2.3 Enkätundersökningen	13
2.4 Procedur.....	14
2.4.1 Undersökningens utförande.....	14
2.4.2 Etiska överväganden.....	15
2.5 Tillförlitlighet	16
2.6 Databearbetning.....	16
3. Resultat	17
3.1 Icke-kognitiva faktorer korrelation med betyget i Idrott och hälsa	18
3.2 Skillnader mellan betygsgrupperna sett till elevernas skattning av icke-kognitiva faktorer	19
3.2.1 Korrelationsfaktorer i samband med idrottsundervisningen	19
3.2.2 Korrelationsfaktorer utanför idrottsundervisningen	27
3.3 Sammanfattning av resultat	31
4. Sammanfattande diskussion	32
4.1 Kursplaner och relation till läraren.....	32
4.2 Korrelationsfaktorer i samband med idrottsundervisningen	34
4.3 Korrelationsfaktorer utanför idrottsundervisningen	38
4.4 Övriga icke-signifikanta resultat	40
4.5 Slutsats.....	41
4.6 Självkritik till studien	41
4.7 Vidare forskning	41
Käll- och litteraturförteckning	42

Bilaga 1 – Käll- och litteratursökning.

Bilaga 2 – Lpo 94 och Lpf 94.

Bilaga 3 – Vår enkät.

Bilaga 4 – Internt bortfall.

Bilaga 5 – Korrelationsfaktorer kopplat till subjekt- och objektsjaget.

Tabellförteckning

Tabell 1 – Icke-kognitiva faktorer vi hämtat från tidigare studier	10
Tabell 2 – Antal tillfrågade, antal svarande, externt bortfall, könsfördelning	14
Tabell 3 – Korrelationsstyrka och förklaringsvärde.....	17
Tabell 4 – Faktorernas korrelationskoefficienter och förklaringsvärde	18

Figurförteckning – visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om:

Figur 1 – Elevernas närvaro på idrottslektionerna	20
Figur 2 – Elevernas motivation i samband med ämnet Idrott och hälsa	21
Figur 3 – På vilket sätt eleverna deltar på idrottslektionerna.....	22
Figur 4 – Elevernas samarbetsförmåga under idrottslektionerna.....	23
Figur 5 – Elevernas ambition med att få ett högt betyg i Idrott och hälsa	24
Figur 6 – Elevernas självförtroende i samband med ämnet Idrott och hälsa	25
Figur 7 – Elevernas vetskap om kursplansinnehåll i Idrott och hälsa	26
Figur 8 – Elevernas allmänna idrottsintresse	27
Figur 9 – Hur fysiskt aktiva eleverna är på fritiden	28
Figur 10 – Elevernas föreningsaktivitet	29
Figur 11 – Hur fysiskt aktiva elevernas mammor är idag	30

1 Inledning

Förmodligen har du som läser denna studie någon gång reagerat över ett betyg eller en bedömning du fått, eller hur? Du är inte ensam. Betyg och bedömning kan vara en kontroversiell och laddad fråga för många. I dagens samhälle kommer man i kontakt med att antingen ge eller få någon form av betyg och bedömning dagligen. Det kan vara hur ägget är kokt på morgonen, hur bra ens kläder sitter eller hur man utför sitt träningspass. Både implicita och explicita omdömen ges och fås utefter erfarenheter och ramar, vilket gör att olika faktorer spelar in i olika fall. Man kan tycka att skolans uppdrag är mycket viktigare än de vardagliga exempel vi gett ovan. Skolans betygsättning måste vara mer pålitlig och rättvis då den avgör elevernas framtid. Många kritiska röster finns dock inom forskningen om att skolan inte är något undantag. Till exempel menar Larsson (2007) att de riktlinjer för betygsättningen en lärare arbetat fram står i kursplanen för ämnet, och den är allt annat än tydlig. Larsson (2007, s. 39f) lyfter också fram hur skolans kursplaner, både grundskolans (Lpo 94) och gymnasiet (Lpf 94), för Idrott och hälsa varken tar upp *vad* undervisningen ska innehålla eller *hur* man som lärare ska göra för att få eleverna att uppnå de mål som står i kursplanerna. Detta är upp till varje enskild idrottslärare att formulera i de lokala kursplanerna. När bland annat Tholin (2006, s. 151ff) och Redelius (2007, s. 225ff) tittar närmre på de lokala kursplanerna ser de att dessa är utformade och tolkade på många olika sätt. Många skolor fokuserar också på beteendet vid betygsättning, trots att det inte står något om detta i den nationella läroplanen.

Vi har under våra år på Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm diskuterat betyg och bedömning samt de kursplaner, läroplaner och andra dokument som varit aktuella. Vi har även varit ute på verksamhetsförlagd utbildning i olika skolor. Här har vi sett skillnader i utformningen av de lokala kursplanerna och börjat inse att skolbetyget kanske inte är ett objektivt, legitimt och idealiskt mått på den kunskap eleverna utvecklar. Bland annat Larsson (2007), Redelius (2007, s. 217) och Tholin (2006, s. 148ff) menar att flera faktorer som inte står med som bedömningsunderlag i den nationella kursplanen påverkar elevernas betyg. I en perfekt värld skulle lärarna bara betygsätta och bedöma elevernas kunskaper och färdigheter i ämnet, och inte bli påverkade av andra faktorer. Vi vet från forskning att så inte är fallet utan lärarnas uppgift att sätta betyg är både svår och problemfylld då lärarna bedömer på olika sätt, tar hjälp av olika faktorer och har olika förutsättningar vid betygsättningen (Cizek, Fitzgerald, & Rachor, 1995; McMillan, Myran & Workman, 2002; Klapp Lekholm, 2008, s. 11;

Sahlgren, 2010). Black och William (1998, s. 43) menar också att ”*All the assessment processes are, at heart, social processes, taking place in social settings, conducted by, on and for social actors*”. Detta gör att man inte kan se en bedömningsituation som objektiv utan där finns alltid något som påverkar.

Vi som författare har alltid varit intresserade av betyg och bedömningen i skolan och hur detta samvarierar med olika faktorer. Vi anser att alla elever borde få ett rättvist betyg baserat på vad kursplanen tar upp. Kursplanen i fråga, Lpo 94 för grundskolan och Lpf 94 för gymnasiet, menar att elever ska utveckla kunskaper i olika delar av ämnet. Vi ser via forskning att betygen till största del samvarierar med ett kognitivt förvärvande av kunskap, men även icke-kognitiva faktorer, så som personliga egenskaper samt fysiska och sociala aspekter, har ett samband med betyg på i genomsnitt tre och fem procent (Klapp Lekholm, 2010). Vi ser det som ett problem att det finns icke-kognitiva faktorer som samvarierar med en så betydelsefull sak som betygsättning då kursplanen menar att det ska vara utvecklandet av kunskap som ska betygsättas. Mycket har forskats om samverkansfaktorer ur lärarens synvinkel, hur tolkningar av läroplanen, olika lärstilar och kvalitet på undervisningen påverkar elevernas betyg (Darlington-Hammil, 1999; Wayne & Young, 2003). Därför valde vi att titta på en relativt outforskad del – eleverna och deras icke-kognitiva korrelationsfaktorer på betyget. Fokus i vår studie låg på ämnet Idrott och hälsa då vi ville relatera till vår kommande yrkesroll.

1.1 Centrala begrepp

Kognitiv – definieras i denna studie som en mental, medveten kunskapsinhämtning. När vi pratar om kognitivt i samband med skolan handlar det om hur eleven tar in, bearbetar och använder den information man får under lektionerna. Det är hur väl eleven tagit in dessa kunskaper betyget ska visa. Kognitiva variabler mäts oftast med objektiva tester.

Icke-kognitiv – definieras i denna studie som det som omedvetet styr kunskapsinhämtningen. Detta är andra faktorer än de medvetna som kan påverka resultatet. Dessa faktorer kan vara personliga egenskaper samt fysiska och sociala aspekter, till exempel motivation, fysisk aktivitet på fritiden eller relation till idrottsläraren. I denna studie, som handlar om skolan, är ”resultatet” vi nämner ovan lika med betyget.

Betyg - Den svenska betygskalan från Lpo 94 och Lpf 94 omfattar fyra nivåer – Icke Godkänd (IG), Godkänd (G), Väl Godkänd (VG) och Mycket Väl Godkänd (MVG). I vår studie kommer en av enkätfrågorna beröra vilket betyg eleverna fick i Idrott och hälsa. Vi använder de gamla läroplanerna, trots att Lgr 11 tagits i bruk, eftersom de elever vår studie behandlar har betygsatts utifrån dessa samt kommer att fortsätta med detta under sin skolgång.

Rekommendationer för daglig fysisk aktivitet – Alla individer bör, helst varje dag, vara fysiskt aktiva i minst 30 minuter. Intensiteten bör vara åtminstone måttlig, till exempel rask promenad. Ytterligare hälsoeffekt kan erhållas om individen utöver detta ökar den dagliga mängden eller intensiteten. (FYSS, 2008, s. 38).

1.2 Bakgrund

Vår studie behandlade hur icke-kognitiva faktorer eventuellt samvarierade med betyget i Idrott och hälsa. Vi tar här i bakgrundsdelen upp hur kursplanen i Idrott och hälsa för grundskolan och gymnasiet berättar att eleverna ska utveckla kunskap i olika delar av ämnet. Det är denna kunskap som sedan ska betygsättas. Vidare går vi in på just kunskapsutveckling och att det finns två områden med faktorer som påverkar denna, kognitiva och icke-kognitiva. Innan vi inleder vill vi klargöra vår syn på begreppen. Vi har tidigare i studien definierat begreppen kognitiv och icke-kognitiv. Att vi själva väljer att definiera dessa är på grund av att vi har hittat flera olika definitioner på begreppen. Definitionerna vi utgått ifrån har varit eniga i sak men inte i ord, vilket gör att uppfattningen om definitionerna inte går isär. Det kognitiva handlar om den mentala delen som används för kunskapsinhämtning, till exempel språk, planering, minne och tankeegenskaper. Det icke-kognitiva handlar om allt annat som inte har med det mentala att göra, så som personliga egenskaper, vanor samt fysiska och sociala aspekter. Dessa formas av individen själv och/eller tillsammans med omgivningen. Vi är medvetna om den mängd kognitiva och icke-kognitiva faktorer som finns, samt den gråzon som kan finnas mellan de båda begreppen, och väljer därför att fokusera på de icke-kognitiva faktorer som tidigare forskning undersökt. Att vi endast fokuserar på de icke-kognitiva faktorerna beror på att betyget i ämnet Idrott och hälsa sätts på målrelaterade ramplaner. Detta menar Tholin (2006, s. 148) gör att skolan idag har en kognitivistisk inriktning och betygen ska grundas på utvecklade kunskaper inom ämnet. Därför finner vi det intressant att fokusera på de faktorer som inte ska påverka, alltså de icke-kognitiva faktorerna.

1.2.1 Kursplanen för Idrott och hälsa

Cliffordson (2010) menar att det finns två olika betyg i dagens skola – de relativa, som jämför elevernas kunskaper med varandra, och de målrelaterade, som bygger på bedömningar av hur väl eleverna nått upp till mål. Det finns endast nationella prov (relativa betyg) i Svenska, Matematik och Engelska idag, och resultatet där ger ändå inte det slutgiltiga betyget i de ämnena. I övriga ämnen är det de målrelaterade betygen som används. Meckbach och Söderström (2005, s. 211ff) berättar hur läroplanerna som infördes i mitten av 1990-talet gick från att vara regel- och centralstyrda till att vara mer målstyrda. Staten ville på så sätt att elever, lärare och föräldrar skulle bli mer engagerade och ges möjligheter till att påverka hur den egna skolan skulle skötas. Eftersom kursplanerna nu utformades med strävans- och uppnåendemål fanns det en chans för varje enskild skola att ta fram sin egentolkade lokala kursplan. Detta var något helt nytt och nu fanns inte längre klara direktiv om hur lärarna skulle bedriva undervisningen. Då det var ett stort jobb att ta fram en lokal kursplan började kritiska röster höras. Carlgren och Marton (2005, s. 81ff) menar att denna skepticism är rimlig då varje reform ställer nya krav på läraren. Man slår undan benen för lärarna och de får börja om på nytt i sitt utvecklingsarbete. Detta skedde också i den läroplansreform som ägde rum i mitten av 1990-talet då lärarna blev befriade från vissa ramar och själva fick styra verksamhetens innehåll utan några riktlinjer. Man gick från att tänka på frågorna *att* och *hur* till att fundera kring *vad* och *varför*. Det som skedde till en början var att de lokala kursplanerna blev mer konservativa än på länge och lärarna föll tillbaka i sin trygga arbetsplan. Idag är lärarnas professionalitet en viktig del i yrket och det gäller att inte bli ett offer för de ramar som finns utan själv ta kontroll över arbetsramarna. Enligt Tholin (2006, s. 151f) finns det idag en spridning mellan lärarnas lokala kursplaner, där vissa lokala kursplaner är väldigt lika de nationella kursplanerna medan andra lärare nästan ändrar de nationella målen till sina. Kontentan av detta är att lärarna idag ges möjlighet att påverka vad som ska finnas med i undervisningen och innehållet i de lokala kursplanerna varierar mycket.

Vad är det då som står i de mål och riktlinjer som Skolverket väljer att fokusera på? Strävansmålen från skolverket (se *Bilaga 2*) vidareutvecklas av idrottslärarna och blir till mer konkreta mål i de lokala kursplanerna. Vad gäller den nationella kursplanen skriver Ekberg (2009, s. 211) att den tar upp mycket om den begreppsliga utvecklingen och kunskap om hälsa och livsstil. Man har även speciella förutsättningar att arbeta med sociala frågor i ämnet. Meckbach och Söderström (2005, s. 211) menar också att idrottsundervisningen ska ha en betoning på hälsa och livsstil samt att alla ska kunna delta på sina egna villkor. Vidare

berättar de hur det i både grundskolans och gymnasieskolans kursplan står att målet med ämnet är att eleverna ska få en allsidig fysisk aktivitet. Det som genomsyrar ämnet, på både grundskole- och gymnasienivå, är att fysisk aktivitet på olika sätt ska utveckla elevernas fysiska, psykiska och sociala förmåga. Strävansmålen för ämnet är ganska lika förutom att på gymnasiet har man ofta ordet ”fördjupar” istället för eller tillsammans med ordet ”utvecklar” inom områden som ”*rörelseförmåga, kroppsuppfattning, lust att röra sig, förmågan att leka, motionera och idrotta på egen hand samt idrottens, lekarnas, friluftslivets, dansernas och idrottsformernas historia och kultur*” (Meckbach & Söderström, 2005, s. 211). Med sitt budskap om fysisk aktivitet varje dag gör styrdokumentet ämnet till hela skolans angelägenhet. Det sägs dock inget om hur mycket fysisk aktivitet eleverna ska ha varje dag, men faktum kvarstår i vilket fall om att det nu är ett mer kvalitativt synsätt på uttrycken i läroplanen än tidigare. Läraren har ett tuffare jobb nu med att tolka hur till exempel kunskap om vad som främjar hälsa, kunskaper som gör det möjligt att se, välja och värdera olika former av rörelser ur ett hälsoperspektiv och kunskaper att kritiskt bemöta missförhållanden som kan förekomma i samband med olika typer av fysisk aktivitet ska ges uttryck i undervisningen (Larsson, 2007, s. 36ff). Larsson (2007) berättar hur man när det gäller att betygsätta och bedöma dessa kvalitéer och färdigheter tar hjälp av uppnåendemålen. Dessa finns i grundskolan för årskurs 5 och årskurs 9 och tar upp de mål idrottslärarna ska bedöma utifrån. Eleverna har alltså samma mål att arbeta mot men de är olika tolkade på olika skolor (Meckbach och Söderström, 2005, s. 214).

1.2.2 Kognitiva och icke-kognitiva korrelationsfaktorer på betyg

Farkas (2003) berättar om hur man i mitten av 1970-talet pratade om att icke-kognitiva faktorer var en del av den kunskap man fick. Denna tes står sig fortfarande in på 2000-talet och Jarvis (2006, s. 130ff) visar hur det idag inte bara är skolan som har ansvaret för att lära ut saker utan lärandet sker på flera olika arenor. Att tro att det vi lär oss endast kommer från skolundervisningen är fel då hela lärandet är en produkt av den stora variation av sociala sammanhang vi idag befinner oss i. Den kunskap vi får införskaffas både inom och utanför skolan. Vad vi lär oss och hur vi lär oss det beror på situationen och hur den ter sig. Även Pettersson (2010, s. 11) är inne på att eleverna inte bedöms enbart utifrån den kunskap man inhämtar i skolan. Det finns flera lärtillfällen utanför skolarenan och lärande, lärtillfällen samt kunskap samarbetar när eleverna får sina betyg och bedömningar från de olika lärarna i skolan.

Inom skolan får eleven alltså ett kvitto på hur mycket total kunskap denne inhämtat via sina betyg. Cliffordson, Klapp Lekholm, Giota och Gustafsson (2008) menar att betyget har tre olika huvudfunktioner; ”att ge information om elevernas, kunskaper och färdigheter; att främja elevernas motivation; och att användas vid urval till nästa nivå i utbildningssystemet”. Via detta kan det utläsas från några studier hur de målrelaterade betygen påverkas av elevernas personliga egenskaper, så som motivation, intresse och ambition. Giota (2002) skriver i sin studie om hur motivationen bland eleverna påverkar deras betyg. Att de lärandemål som idag finns kräver att eleven vill utveckla sig inom de områden som står. Samtidigt menar hon att man ska vara försiktig med generaliseringen av egenskaper som de ovan nämnda då dessa skiljer sig åt beroende på människosyn, livssyn och samhällsyn. Cliffordson et. al. (2008) kommer i sin studie fram till att man starkt kan relatera sex av åtta motivationsaspekter till betyg. Förutom detta menar de, via en studie gjord med en flerdimensionell betygsmodell, att betygen inte enbart är påverkade av de kognitiva kunskaper och färdigheter eleverna fått via skolan utan att även de icke-kognitiva aspekterna spelar in.

Vad gäller kognitiva och icke-kognitiva faktorer som påverkar betygen skriver Gustafsson och Balke (1993) om hur de kognitiva aspekterna inte till hundra procent korrelerar med prestation utan där finns en del i betygen som beror på icke-kognitiva faktorer. Även Lewis Bell (2008, s. 89) kommer fram till att de fyra icke-kognitiva faktorer hon testat, bristande självförtroende, matematisk förmåga, svårigheter med problemlösning samt självvärderade förmågor, signifikant påverkar betyget. Alli Klapp Lekholm (2008) och Cristina Cliffordson (2009) är två forskare vid Göteborgs Universitet som ägnat mycket tid åt att undersöka hur icke-kognitiva effekter som kön, familjebakgrund, elevens egenskaper, glädje i skolan, självförtroende, föräldrars engagemang i skolarbetet samt skolans egenskaper, så som storlek, geografisk position och läraregenskaper påverkar betyg. De kommer i sina två studier fram till att alla dessa områden, mer eller mindre, har ett samband med elevernas betyg. Studien gjordes på 99 070 niondeklassare och berör ämnena Svenska, Engelska och Matematik. Lee och Shute (2009, s. 31) tar i sin studie om vilka faktorer som påverkar skolprestationer fram en figur som visar att alla faktorer korrelerar med varandra. De faktorer som påverkar mest bland de icke-kognitiva är elevernas engagemang, skolklimatet och inlärningsstrategier.

Farkas (2003) har i sin studie tittat på tidigare forskning och sett exempel på kognitiva och icke-kognitiva egenskaper som träder fram vid inläring i ämnena Engelska och Matematik. Kognitiva egenskaper som tas upp är läsförståelse, vokabulär, stavning, veta när man ska

börja med stor bokstav, problemlösning och beräkning. Icke-kognitiva egenskaper är bland annat ansträngningsgrad, disciplin, deltagande, närvaro, entusiasm, självförtroende och erfarenhet. Även Klapp Lekholm (2010, s. 22) nämner i sin artikel att icke-kognitiva faktorer, och inte enbart elevernas kunskap i ämnet, påverkar betygssättningen med ungefär tre till fem procent per ämne. Slår man ut det över medeltalet alla betyg blir det en högre siffra. Hon refererar även till Stiggins, Frisbie och Griswolds (1989) studie som menar på att högpresterande elever oftare betygssätts utifrån kunskap medan lågpresterande elever i större utsträckning betygssätts utifrån både kunskap och personliga egenskaper. Cliffordson (2009) tar åter upp frågan om betyg och bedömning i Vetenskapsrådets *Forskning pågår – betyg och bedömning*. Här berättar hon bland annat om hur lärarens betygssättning påverkas av andra saker än elevens kunskaper och färdigheter.

1.3 Forskningsläge

Vi har i bakgrundsdelen gått igenom vad kursplanen säger om den kunskap eleverna ska utveckla i ämnet Idrott och hälsa. Även de kognitiva och icke-kognitiva områdena, och hur de kan korrelera med betyg, har tagits upp. De studier vi redovisat i *Kognitiva och icke-kognitiva korrelationsfaktorer* är ofta kopplade till språkämnen och Matematik. Som vi berättat tidigare fokuserar vi på de icke-kognitiva faktorer som kan samvariera med betyget i Idrott och hälsa. Här, i delen *Forskningsläge*, kommer vi först ta upp de icke-kognitiva faktorer vi tar med oss från studierna som nämnts i *Studier på eventuella korrelationsfaktorer* samt två hälsoområden, kost och stillasittande, som vi via erfarenhet tror kan samvariera med betyget i Idrott och hälsa. Efter det redovisar vi de studier som tar upp faktorer som korrelerar med betyget i Idrott och hälsa och vi tittar på dessa studiers resultat. kan kopplas till vårt syfte, som handlar om ämnet Idrott och hälsa. Vi har hittat fem studier som berör vårt syfte och visar dessa studiers resultat i *Studier med korrelationsfaktorer på betyget i Idrott och hälsa*.

1.3.1 Studier kring eventuella korrelationsfaktorer

Kost och Stillasittande

Vad vi äter är på många sätt relaterat till hur vi mår och upplever vår hälsa. Att vi äter för mycket i samband med ett ökat stillasittande är idag den starkast bidragande orsaken till sämre hälsa, i form av övervikt, fetma och sjukdomar som det metabola syndromet. Framför allt energitäta och söta livsmedel samt fel sammansatt kost och en oregelbundenhet för måltiderna är dåligt för hälsan. Vad gäller stillasittandet ökar detta bland barn och ungdomar

och endast en tredjedel av landets 11-15 åringar är tillräckligt fysiskt aktiva. (Pellmer & Wramner, 2007, s.74) (Abrahamsson, Andersson, Becker & Nilsson, 2006, s. 31ff).

Ambition och Självförtroende

Vi har tidigare i *Kognitiva och icke-kognitiva korrelationsfaktorer på betyg* visat hur studier, Bell (2008), Farkas (2003) och Klapp Lekholm et. al. (2008), menar att ambitioner med ämnet och självförtroende i det man håller på med är icke-kognitiva påverkansfaktorer på betyget i språkämnen och Matematik. De studier vi redovisar nedan i 1.3.2 har inte tagit upp dessa faktorer när de tittat på eventuella påverkansfaktorer på ämnet Idrott och hälsa.

1.3.2 Studier med korrelationsfaktorer på betyget i Idrott och hälsa

Jansson (2011) har i en magisteruppsats vid Gymnastik- och idrottshögskolan i Stockholm tittat på vad som kan påverka elevers betyg i Idrott och hälsa. Författaren riktar in sig på fyra undersökningsområden som innefattar genus, födelsemånad, relation till idrottsläraren samt om elevernas föräldrar var fysiskt aktiva under elevernas uppväxttid. Totalt 175 elever svarade på den enkät Jansson (2011) designat för studien. Analyserna och siffrorna från denna presenteras i procentform då könsfördelningen inte var jämn. Då resultaten inte bearbetats i någon form av databearbetningsprogram, utan istället analyserat sina data själv, har ingen statistisk signifikans arbetats fram, och därför bör inte några större slutsatser av resultaten dras. Jansson (2011) tycker sig se resultat i att genus spelar roll då pojkar generellt har högre betyg än flickor. I pojkarnas fall verkar det också vara viktigt när man är född på året, ju tidigare man var född desto högre betyg hade man. Ser vi till flickorna har hur aktiva elevens föräldrars var under uppväxttiden ett samband med ett högt betyg. Även att ha en bra relation med sin idrottslärare var något som samvarierade med ett högre betyg. Vad gäller aktivitet på fritiden är Haugen Pihl och Forsén (2008) oense med Jansson (2011). Medan Jansson (2011) kommer fram till att majoriteten av alla de som fått MVG i Idrott och hälsa också deltog i en idrottsförening på fritiden menar Haugen Pihl och Forsén (2008) att fysisk aktivitet, vare sig den är under skoltid eller efter, inte korrelerar med höga betyg i skolan. De jämför olika sorters klasser som är olika mycket fysiskt aktiva och kommer fram till att idrottsklasserna rör på sig signifikant mycket mer än de övriga, men att det inte verkar påverka betygen positivt.

När Tholin (2006, s. 148ff) tittar på ett antal lokala kursplaner från svenska skolor ser även han hur saker som inte står i den nationella kursplanen finns med i de lokala kursplanerna.

Faktorer som närvaro, ambition och flit tas alla upp som betygskriterier i ett antal av de lokala kursplaner han studerat. Myrberg och Olofsson (2010) har i en magisteruppsats vid GIH undersökt elevers syn på bedömning vid ett högt betyg i idrott och hälsa. De gjorde fem stycken kvalitativa djupintervjuer med niondeklassare i en skola i Stockholm. Studiens huvudsakliga resultat visade att eleverna framförallt tror att fysiska prestationer, till exempel att springa en viss tid på en sträcka, är viktigt. Även aspekter såsom närvaro, social förmåga, idrottslig kunskap, idrottsintresse samt inställning verkar vara betydelsefullt enligt eleverna. De tror dessutom att läraren tittar mer på någon som är positiv till ämnet, och att det är svårt att få MVG om man inte gör sitt bästa. Myrberg och Olofsson (2010) tror att resultaten beror på att de flesta elever inte vet vad som står i den nationella kursplanen och då enbart ser hur elever med ett högre betyg agerar.

Elevernas syn på bedömningspraktik är något även Karin Redelius (2008) har skrivit en artikel om. Redelius (2008) hävdar att man i och med betygssättningen indirekt kan se vilka kunskaper som är viktiga eller eftersträvansvärda att uppnå i ett ämne. Eleverna borde på så sätt förstå vad som förväntas av dem och vad som är viktigt för att uppnå något av de högre betygen, VG eller MVG, inom ämnet Idrott och hälsa. I en uppföljning av SIH-projektet (Skola-Idrott-Hälsa) fick 367 elever i årskurs nio svara på ett frågeformulär innehållandes bland annat en fråga där eleverna skulle lista tre saker som de tror har betydelse för att få ett högt betyg i idrott och hälsa. Nämnas bör att resultaten av studien inte är de områden som lärarna premierar, utan de som eleverna uppfattar som viktiga vid betygssättning. Författaren ser hur få av dessa faktorer återfinns i kursplanen. Enkätfrågan som berör vår studie gav 1 002 svar och dessa sammanfattar Redelius (2008) i de tio olika kategorier som nedan finns listade; Antal svarande inom varje kategori står inom parentes:

- * Att ha rätt kropp och idrottslig förmåga (175) - *vara stark, bra kondition, ha bollsinne etc.*
- * Att göra sitt bästa (148) - *görandet är centralt; ge allt, kämpa, alltid försöka, ta i.*
- * Att vara positiv (148) - *vara på ett visst sätt; positiv, glad, fokuserad, motiverad.*
- * Att delta (passivt) (147) - *vara närvarande, vara ombytt.*
- * Att visa social kompetens (128) - *beteende/uppförande; samarbeta, respektera andra, hjälpa någon, komma i tid, lyssna.*
- * Att delta aktivt (120) - *aktiv, röra sig mycket.*
- * Att leda en lektion (60) - *Ledarskap, hålla i en lektion.*
- * Teoretiska kunskaper - *kost och skador, fysiologi, orientering.*
- * Idrotta på fritiden.
- * Lysande tröja - *fjäska, ställa sig in, dra till sig positiv uppmärksamhet.*

1.3.3 Kopplingar till vår egen studie

Vi har tidigare i studien fört ett resonemang kring kognitiva och icke-kognitiva faktorer som eventuellt kan korrelera med ett visst betyg samt visat på tidigare studier som tagit upp detta ämne. Vår utgångspunkt i studien var att jämföra betyget i ämnet Idrott och hälsa med, för oss, relevanta icke-kognitiva faktorer för att se om dessa samvarierar. Därför har vi i vår studie valt att fokusera på de resultat tidigare forskning fått fram i samband med ämnet Idrott och hälsa samt de vi anser kunna relatera till vårt syfte. Dessa resultat jämförs och analyseras i vår studie och de vi valt att undersöka presenteras nedan i Tabell 1.

Tabell 1. Visar vilka icke-kognitiva faktorer vi hämtat från vilken litteratur.

Icke-kognitiv faktor	Tidigare studie/studier som berört denna faktor
Kön	Klapp Lekholm (2008), Jansson (2011)
Årskurs	Jansson (2011), Haugen Pihl och Forsén (2008)
När man är född på året	Jansson (2011)
Föräldrarnas fysiska aktivitet under uppväxttiden	Jansson (2011)
Föräldrarnas fysiska aktivitet idag	Jansson (2011)
Föräldrarnas utbildning	Jansson (2011), Haugen Pihl och Forsén (2008)
Elevens fysiska aktivitet i skolan	Haugen Pihl och Forsén (2008)
Elevens fysiska aktivitet på fritiden	Haugen Pihl och Forsén (2008), Redelius (2008)
Elevens fysiska aktivitet i förening	Jansson (2011)
Elevens relation till läraren	Jansson (2011)
Elevens närvaro på idrottslektionerna	Redelius (2008), Myrberg och Olofsson (2010), Tholin (2006)
Elevens aktiva/passiva deltagande på idrottslektionerna	Redelius (2008)
Elevens sociala förmåga	Redelius (2008), Myrberg och Olofsson (2010)
Elevens idrottsliga intresse	Myrberg och Olofsson (2010)
Elevens inställning till idrottslektionerna	Myrberg och Olofsson (2010), Tholin (2006)
Elevens vetskap om kursplanen	Myrberg och Olofsson (2010)
Elevens ambition med ämnet Idrott och hälsa	Lewis Bell (2008), Farkas (2003), Klapp Lekholm et. al. (2008), Tholin (2006)
Elevens självförtroende i samband med ämnet Idrott och hälsa	Lewis Bell (2008), Farkas (2003), Klapp Lekholm et. al. (2008)
Elevens kostvanor	Ekberg (2009), Pellmer & Wramner (2007)
Elevens stillasittande tid	Ekberg (2009), Pellmer & Wramner (2007)
Att ha rätt idrottslig kropp	Redelius (2008)

1.4 Teoretisk utgångspunkt

I kursplanen för ämnet Idrott och hälsa står det att eleverna i många fall ska utveckla kunskaper i olika sammanhang. Därför väljer vi att analysera vår studie utifrån en utvecklingspsykologisk teori. Syftet med dessa teorier är att ge en kunskap om det mänskliga utvecklingsförloppet i olika fall. Teorierna har en bestämd uppfattning om vad utveckling är samt vilka orsaker, individuella och/eller grupprelaterade, som påverkar. Alla teorierna berör en människo- och samhällssyn, men en tydlig spridning finns mellan teorierna om vad som är styrande i utvecklingen. Är det individen, samhället eller en växelverkan mellan dessa som styr utvecklingen? (Wedel-Brandt, 1999, s. 13ff).

I vår studie berörs både individen och samhället vilket gör att vårt val av innefattar en utvecklingspsykologisk syn som berör båda dessa – en interaktionistisk teori. Denna teoris företrädare heter Georg Herbert Mead och var en filosofiprofessor i Chicago. Den interaktionistiska teorin är en samspelsteori människor emellan och handlar om hur vi påverkas av andras uppfattningar om oss själva, relationsmönster till andra personer, sociala roller och förväntningar och hur detta korrelerar med ens jagbild och självkänsla. Teorin innefattar också hur man aktivt tolkar budskap, relationer och situationer med andra människor och grupper samt gör dessa samspel meningsfulla. Människan är en social varelse och blir en människa först när vi lärt oss innebörden av sociala relationer. Samhället och individen interagerar men mest fokus ligger på samhället. Det är i samspel med andra individer och grupper som en enskild individ får sin personlighet. För att kunna förstå sig själv måste man se sig med andras ögon och sätta sig in i deras syn på en själv. Barns och ungdomars identiteter blir därför hur förebilder i deras omgivning ser på dem. Även saker som medvetande och självuppfattning kommer från sociala processer. Ju äldre barnen är ju större är dess omgivning och fler kan påverka identitetsutvecklingen. Samspelet mellan de vuxnas mål för uppfostran och barnets identitetsutveckling blir därför lika med socialisationen av en individ. Detta leder, enligt Mead, att jaget delas i ett subjektsjag och ett objektsjag. Objektsjaget är andras attityder och förhållningssätt, exempelvis regler, normer och värderingar, som individen gjort till sina egna. Subjektsjaget är de saker individen själv bestämmer över och det gör att man som individ inte bara är beroende av andra i sin identitetsutveckling. (Hwang & Nilsson, 1995, s. 30, 49ff).

Vi har i vår studie använt oss av denna teoretiska utgångspunkt då vi satt ihop vår enkät samt när vi har analyserat våra resultat. I enkäten har vi, med denna teori som grund, tagit med

både faktorer som kan kopplas till objektsjaget och till subjektsjaget. Eftersom vi ser både föräldrar och lärare som förebilder för eleverna finns enkätfrågor om deras påverkan inkluderat, precis som självuppfattning om prestation, social förmåga samt självförtroende. Även hur ofta man är med i sociala processer inom idrotten, både inom och utanför skolan, är frågor vi anser eventuellt kan påverka individernas utveckling inom ämnet. Frågor om motivation, inställning, intresse och ambition är intressanta då de både kan vara en del av sociala processer och en del av subjektsjaget. Detta tar vi upp i vår sammanfattande diskussion.

1.5 Syfte och frågeställning

Syftet med studien var att utifrån ett interaktionistiskt perspektiv statistiskt testa tidigare studiers undersökta icke-kognitiva faktorer som eventuellt kan samvariera med betyget i ämnet Idrott och hälsa.

- I hur hög grad korrelerar de icke-kognitiva faktorerna med betyg i ämnet Idrott och hälsa?
- Hur ser eventuella skillnader ut mellan betygsgrupperna sett till elevernas skattning av de icke-kognitiva faktorerna?

2 Metod

2.1 Val av metod

Eftersom vi även ville se om det fanns en eventuell koppling mellan ”nya” faktorer och betyget ansåg vi att ett första steg var att få en övergripande bild av vilka åsikter och uppfattningar som fanns i denna fråga. De tidigare studier som gjorts har inte bearbetat sina data statistiskt utan istället konstaterat vilka samvariansfaktorer som olika individer menar finns. Vi ville med vår studie använda en metod som kunde bearbetas statistiskt då vi ville se korrelationen mellan betyget och de olika faktorerna. Eftersom enkätmetoden också var den metod där man fick in flest svar valde vi att arbeta med denna. Johansson och Svedner (2006, s. 30ff) samt Stensmo (2002, s. 60ff) berättade om hur enkätmetoden lämpade sig bäst då man jämförde samband mellan saker, vilket stämde med vår studie. Båda böckerna tog också upp tips om enkätadministration, fällor med enkätmetoden, formulering av enkätfrågorna samt analysering av resultaten och med dessa som grund, tillsammans med handledare, tidigare forskning och vår teoretiska utgångspunkt, togs enkäten fram.

2.2 Urval

Vi har använt oss av ett bekvämlighetsurval då vi sökt upp vår målpopulation. Vi har haft följande tre utgångspunkter för urvalet av svarande. Eftersom vår studie handlade om betyg var det första kravet att eleverna skulle ha fått någon typ av betyg i ämnet Idrott och hälsa, vilket gjorde att vi tog kontakt med elever på gymnasiet. Vår studie gjordes i början av hösten vilket gjorde att elever i år ett på gymnasiet fick tänka tillbaka på deras sista år i grundskolan. Vi försökte även få en jämn svarsfördelning rent könsmässigt. På så sätt undveks att en ojämn könsfördelning blev en confounder när resultatet sammanställdes. Den geografiska aspekten var också en del i urvalet som spelade in och vi ville att skolorna skulle ligga inom stockholmsområdet. Detta för att vi då både kunde få in fler svarsalternativ och även komma ut snabbt för att komplettera datainsamlingen. (Hassmén & Hassmén, 2008, s. 98) (Johansson & Svedner, 2006, s. 30).

2.3 Enkätundersökningen

Enkäten (se *Bilaga 3*) är uppbyggd i två delar. I den första delen berättade vi om på vilka villkor respondenterna deltar samt ger förklaringar till begrepp i enkäten. Bland annat att det var frivilligt att svara på enkäten samt att vi garanterade anonymitet togs upp. Våra kontaktuppgifter fanns tydligt utsatta och de svarande kunde riva av dessa för att kontakta oss i efterhand. Detta påpekades även muntligt vid enkättillfället. I del två fanns ett antal multipla slutna frågor, som behandlade olika eventuella icke-kognitiva korrelationsfaktorer på betygen. Här fick respondenterna själva skatta sitt svar bland de sex stycken svarsalternativ som fanns på varje fråga. Dessa frågor var framtagna via tidigare forskning och vår teoretiska utgångspunkt. Vi hade både tagit med frågor från de tidigare studier som var i linje med vårt syfte samt inkluderade några egna icke-kognitiva faktorer vi eventuellt trodde kunde samvariera med elevernas betyg. Vi har i vårt forskningsläge gått igenom de studier som redan gjorts på ämnet, vilka resultat de kommit fram till och vilka frågor vi tog med oss in i vår studie. Eftersom de studier vi undersökt i många fall kommit fram till olika resultat ansåg vi det vara intressant att sammanfoga dessa för att få en tydligare bild av hur dessa faktorer hade ett samband med betyget i Idrott och hälsa. I Janssons (2011) samt Haugen Pihl och Forséns (2008) studier har vi kunnat se författarens enkät och tagit med de frågor vi ansåg vara relevanta för vår studie. Vi har i dessa fall endast ändrat svarsalternativen så de blev sex stycken. I de övriga två studierna, Myrberg och Olofssons (2010) samt Redelius (2007), har vi utifrån resultatet av studierna arbetat fram egna enkätfrågor. Vi skrev även om en del faktorer

och till exempel heter den faktor Redelius (2007) såg som ”rätt idrottslig kropp” i vår studie BMI. Vi har kategoriserat BMI och stillasittande efter vad som stod i den litteratur vi utgått ifrån. BMI hade olika kategorier som berättade om individens vikt i förhållande till längd och stillasittande kategoriserades efter antal timmar då risken för sjukdom ökade ju fler stillasittande timmar man hade per dygn (Pellmer & Wramner, 2007, s.75f) (Abrahamsson et. al. 2006, s. 33f). Även Myrberg och Olofssons (2010) faktor de kallade ”inställning” kategoriserade vi in under ambition. Vi hade ett jämnt antal svarsalternativ i enkäten då vi ville att respondenterna skulle få tänka efter och inte välja ett neutralt alternativ. I de fall vi trodde att respondenterna kunde missförstå ord eller uttryck lades en förklaring till. Sist på vår enkät fanns en fråga om betyget i Idrott och hälsa. Den lades där för att i största möjliga mån undvika att de svarande skulle förstå vad vi ville ha ut av enkäten.

Innan vi delade ut enkäten gjorde vi en pilotstudie på det första enkätutkastet, för att se hur väl enkäten var uppbyggd och utarbetad. Vår pilotstudie gjorde vi på 36 stycken gymnasieelever. De svar vi fick från dessa tog vi med oss och såg vilka frågor som kunde missuppfattas eller på annat sätt inte var aktuella. De förändringar som gjordes efter pilotstudien var att lägga till definitioner av vissa begrepp, som vi fick frågor på, samt ändra frågan om stillasittande så den blev mer tydlig. Vi anser att detta ökar trovärdigheten för att få svar på de frågor vi vill åt, vilket ger oss bättre svar på våra frågeställningar.

2.4 Procedur

2.4.1 Undersökningens utförande

Genomförandet av enkätstudien inleddes med att hitta skolor som passade in i vår urvalsbild. Efter detta kontaktade vi, via mail eller telefon, skolornas rektorer för att få tillstånd att komma till deras skola och genomföra enkätundersökningen. Eftersom vi inte ansåg att vi hade någon känslig information i vår enkät diskuterade vi tillsammans med skolans rektor om vi skulle gå ut med ett brev till målsman. Alla rektorerna ansåg att detta inte var nödvändigt utan att informationen på första sidan räckte som underlag.

Efter att ha fått de tillstånd som krävdes besökte vi själva samtliga elevgrupper och informerade alla elever om att deltagandet var frivilligt samt att eleverna skulle vara anonyma och enkäterna behandlas konfidentiellt. På enkäterna fanns också skriftlig information om studiens upplägg och syfte samt de etiska aspekterna. Ett bekymmer med

enkätundersökningar är bortfallet som kan göra att resultaten blir missvisande. För att minimera detta var vi närvarande vid alla tillfällen när datainsamlingen skedde. Detta för att de skulle ha möjlighet att ställa frågor, men också för att samtliga elever som deltog skulle få samma information. Med tanke på de tidsramar som fanns för studien kunde inte alla de frånvarande eleverna kompletteras utan de ingår i det externa bortfallet. I *Tabell 2* redovisas vår studies externa bortfallet.

Tabell 2. Antal tillfrågade, antal svarande samt det externa bortfallet.

	Antal tillfrågade	Antal svarande	Antal svarande flickor	Antal svarande pojkar	Externt bortfall (n)	Externt bortfall (%)
Respondenter	257	232	112	120	25	9,7

Det externa bortfallet berodde till största del på att eleverna inte ville fylla i enkäten eller att de inte var på plats de gånger vi besökte skolorna. Det interna bortfallet på frågorna i enkäten varierade. Faktorer som bidrog till detta var slarvigt ifyllda svar, överhoppade frågor samt flera ifyllda svarsalternativ. De frågor med störst internt bortfall var de som berörde längd och vikt samt stillasittande. Vad gäller längd och vikt tror vi denna fråga ansågs känslig för en del individer medan frågan om stillasittande var svår att förstå. Också föräldrarnas fysiska aktivitet under uppväxten och idag hade en del interna bortfall. Det interna bortfallet redovisas i *Bilaga 4*.

2.4.2 Etiska överväganden

I samband med den empiriska datainsamlingen var vi noga med de etiska övervägandena, och diskuterade detta tillsammans med de aktuella skolorna. Vi kände att det var extra viktigt att allt gick rätt till enligt den vetenskapliga forskningsetikens alla regler då vår studie gjordes på omyndiga personer. Respekterade vi de individer som ingår i studien fick vi förtroende hos respondenterna och förhoppningsvis ökade detta deras motivation att genomföra studien. I vår studie utgick vi från de fyra krav, information, samtycke, konfidentialitet och nyttjande, Vetenskapsrådet (2002) arbetat fram. Eleverna informerades om dessa både muntligt och skriftligt i samband med enkäten.

2.5 Tillförlitlighet

För att öka validiteten på enkäten gick vi igenom våra frågeställningar, den teori vi använt oss av samt tidigare forskning för att arbeta fram enkätfrågorna. Att se till vad som gjorts innan på området och sen sammanföra det med vår nisch var en viktig del i validitetsarbetet. För att ytterligare öka validiteten och reliabiliteten i enkätmetoden gjorde vi en pilotstudie för att på så sätt kunna analysera och utveckla enkäten. Vi kontrollerade det resultat vi fick i vår studie med det vi fick i vår pilotstudie. Dessa stämde väl överrens vilket visade på en god reliabilitet för vår studie (Stensmo, 2002, s. 30f). Under enkätgenomförandet var vi själva på plats för att kontrollera att allt gick rätt till, svara på frågor och se till att eleverna hade gott om tid på sig, vilket minskade det interna bortfallet. Vi har även strävat efter att få en jämn könsfördelning i studien. Hade en majoritet av eleverna varit av samma kön skulle detta bli en confounder till vårt resultat. (Hassmén & Hassmén, 2008, s. 122).

2.6 Databearbetning

Vår studies resultat är baserat på en enkät som delades ut till 232 elever utspridda i 14 klasser på fyra olika gymnasieskolor. De multipla slutna frågorna kategoriserades och presenterades i olika figurer och tabeller. Studien gjordes för att få en statistiskt överskådlig bild av hur redan framtagna icke-kognitiva faktorer kan samvariera med betyget i Idrott och hälsa.

Resultaten har arbetats fram i SPSS 19.0 och det test vi gjort för att se om det fanns ett eventuellt samband mellan de olika faktorerna och betyget i ämnet Idrott och hälsa var ett *Spearman's Non-Parametric Correlation Test*. Vi valde att göra detta test framför *Pearson's Correlation Test* då Chan (2003) menade att Spearmans test ska göras då grupperna man jämför inte är jämnt fördelade i antal. Då våra grupper bestod av fem stycken elever med betyget IG, 40 elever med betyget G, 93 elever med betyget VG samt 94 elever med betyget MVG såg vi en tydlig spridning på antalet svarande i varje grupp. Vad gäller tolkningen av korrelationskoefficienten såg vi hur styrkan, (r), i vårt fall visade hur starkt en icke-kognitiv faktor korrelerade med betyget i ämnet Idrott och hälsa. Chan (2003) visade hur styrkor på mellan 0,0 och 0,3 är en svag korrelation, 0,3–0,5 är en måttlig korrelation, 0,6–0,8 är en ganska stark korrelation och 0,8–1,0 är en mycket stark korrelation. För att veta hur många procent variationen i en variabel kan förklaras av variationen i en annan variabel överför man korrelationsstyrkan till ett procentvärde (Altman, 1999, s. 297). Detta är ytterligare ett sätt att

visa korrelationen mellan två variabler på och i vårt fall ansåg vi det bli mer tydligt att presentera siffrorna i procent.

Tabell 3. Anger hur mycket av variationen i den ena variabeln som kan förklaras av variationen i den andra variabeln.

Korrelationsstyrka (r)	Förklaringsvärde (r ²)
0,10	1 %
0,20	4 %
0,30	9 %
0,40	16 %
0,50	25 %
0,60	36 %
0,70	49 %
0,80	64 %
0,90	81 %
1,00	100 %

Enligt Altman (1999, s. 297) och en tabell framtagen av Peter Hagell vid Kristianstad Universitet överförde vi korrelationsstyrkan till ett procentvärde (*Tabell 3*). Detta visade i vår studie hur många procent av betyget som samvarierade med en icke-kognitiv faktor. Författaren påpekade att dessa siffror kan vara mycket varierande beroende på vilken situation de används i. I vårt fall relaterar vi till Klapp Lekholms (2010, s. 22) studie, som visade att icke-kognitiva faktorer oftast hade ett samband med betyget på mellan tre och fem procent.

För att se hur många procent som skiljde mellan varje del, i detta fall de olika betygsnivåerna, har ett *Pearsons Chi-Square* gjorts. Detta test visade även om skillnaderna mellan de olika betygsnivåerna var signifikanta, alltså om resultatet i vår studie berodde på slumpen eller inte. Signifikansvärdet i vår studie sattes till $P < 0,05$.

3. Resultat

De resultat vi redovisar nedan grundar sig på de 232 enkätsvar vi fått in. Av dessa är det fem respondenter som anger att de har betyget IG, 40 elever har betyget G, 93 personer har betyget VG och 94 individer har betyget MVG. Vi delade in resultatet efter rubriker som berörde våra frågeställningar. När vi tittade på och jämförde skillnader mellan de olika betygsgrupperna valde vi att dela upp faktorerna efter de som hade ett samband med idrottsundervisningen och de som inte hade detta samband.

3.1 Icke-kognitiva faktorerers korrelation med betyget i Idrott och hälsa

När våra data analyserades med Spearmans korrelationstest kunde vi se att ett flertal faktorer mer eller mindre korrelerade med betyg i Idrott och hälsa. När vi presenterar våra resultat i procent använder vi en decimal i tabellerna och figurerna men avrundar till hela procenttal i texten.

Tabell 4. Korrelation mellan olika icke-kognitiva faktorer och betyget i Idrott och hälsa (Idh).

Faktor	Korrelationskoefficient (r)	Förklaringsvärde(r ²) %
Ambition med att få ett högt betyg	0,554	30,7
Självförtroende i samband med Idh	0,448	20,1
Allmänt idrottsintresse	0,406	16,5
Fysisk aktivitet på fritiden	0,382	14,6
Deltagande på idrottslektionen	0,326	10,6
Vetskap om kursplan	0,301	9,1
Motivation i samband med Idh	0,267	7,1
Närvaro på idrottslektioner	0,231	5,3
Samarbetsförmåga på idrottslektionen	0,230	5,3
Mammans fysiska aktivitet idag	0,214	4,6
Pappans fysiska aktivitet uppväxt	0,210	4,4
Matvanor	0,192	3,7
Mammans fysiska aktivitet uppväxt	0,169	2,9
Pappans fysiska aktivitet idag	0,144	2,1
Relation till idrottsläraren	0,119	1,4
Godisvanor	0,107	1,1
Fysisk aktivitet under skoltid	0,052	0,3
Pappans utbildning	-0,009	0,0
Årskurs	-0,036	0,1
Kön	-0,046	0,2
Mammans utbildning	-0,082	0,7
BMI-grupp	-0,103	1,1
Född på året	-0,119	1,4
Stillasittande	-0,159	2,5

Baserat på elevernas självskattade svar fann vi att elevens ambition med att få ett högt betyg hade ett samband med betyget på drygt 30 procent. Vidare såg vi att elevernas självförtroende, allmänna idrottsintresse, fysiska aktivitet på fritiden samt deltagande på

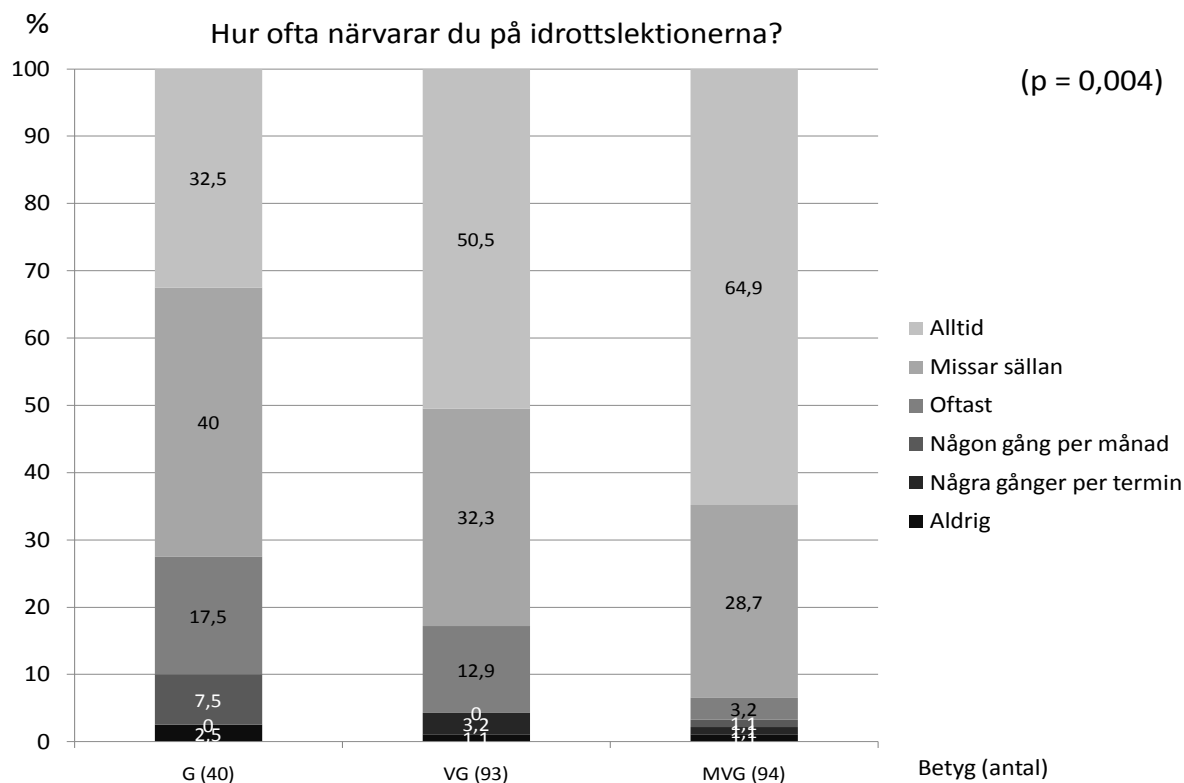
idrottslektionen korrelerade med betyget till över tio procent. Även hur väl eleverna visste vad som stod i kursplanen, hur motiverade eleverna var, deras närvaro samt hur bra deras samarbetsförmåga var i samband med idrottslektionerna samvarierade alla mer än fem procent med betyget i Idrott och hälsa. De faktorer som innefattade föräldrarna till eleverna hamnade alla under fem procents korrelation med betyget i Idrott och hälsa. Man kan också se att vilket betyg man får i Idrott och hälsa inte korrelerade med varken kön eller när man var född på året. Båda dessa faktorer fick en korrelationskoefficient som låg under noll, 0,046 för kön respektive 0,119 för när man var född på året.

3.2 Skillnader mellan betygsgrupperna sett till elevernas skattning av icke-kognitiva faktorer

Resultatet vi presenterar under denna rubrik berättar hur de av eleverna skattade icke-kognitiva faktorer vi valt att testa skiljer sig beroende på vilket betyg eleven fick i ämnet Idrott och hälsa. Vi valde att ta med både faktorer som är statistiskt signifikanta och faktorer som inte är statistiskt signifikanta för att kunna jämföra dessa och föra en diskussion senare. Graferna berörde dock endast de faktorer som korrelerade över 3,0 procent med betyget i Idrott och hälsa och som är statistiskt signifikanta. Graferna anger hur många procent varje svarsalternativ fick av de svarande inom respektive betyg. Betyget IG har inte tagits med i graferna då endast fem respondenter hade detta betyg. Vi ansåg detta vara en för låg siffra, vilket leder till att procenttalen blir mycket missvisande. Resultatet från respondenterna som hade betyget IG nämns istället i texten under graferna. Antal svaranden för varje betyg står inom parentes under varje stapel. De resultat vi fått fram presenterar vi under två rubriker. En rubrik handlar om de icke-kognitiva faktorer som samvarierade med betyget i Idrott och hälsa som eleven berörs av i samband med idrottslektionen. Den andra rubriken berör de korrelationsfaktorer som eleven stötte på utanför skolan. Vad gäller de faktorer som inte var signifikanta tar vi upp dessa i de sammanhang vi anser lämpliga.

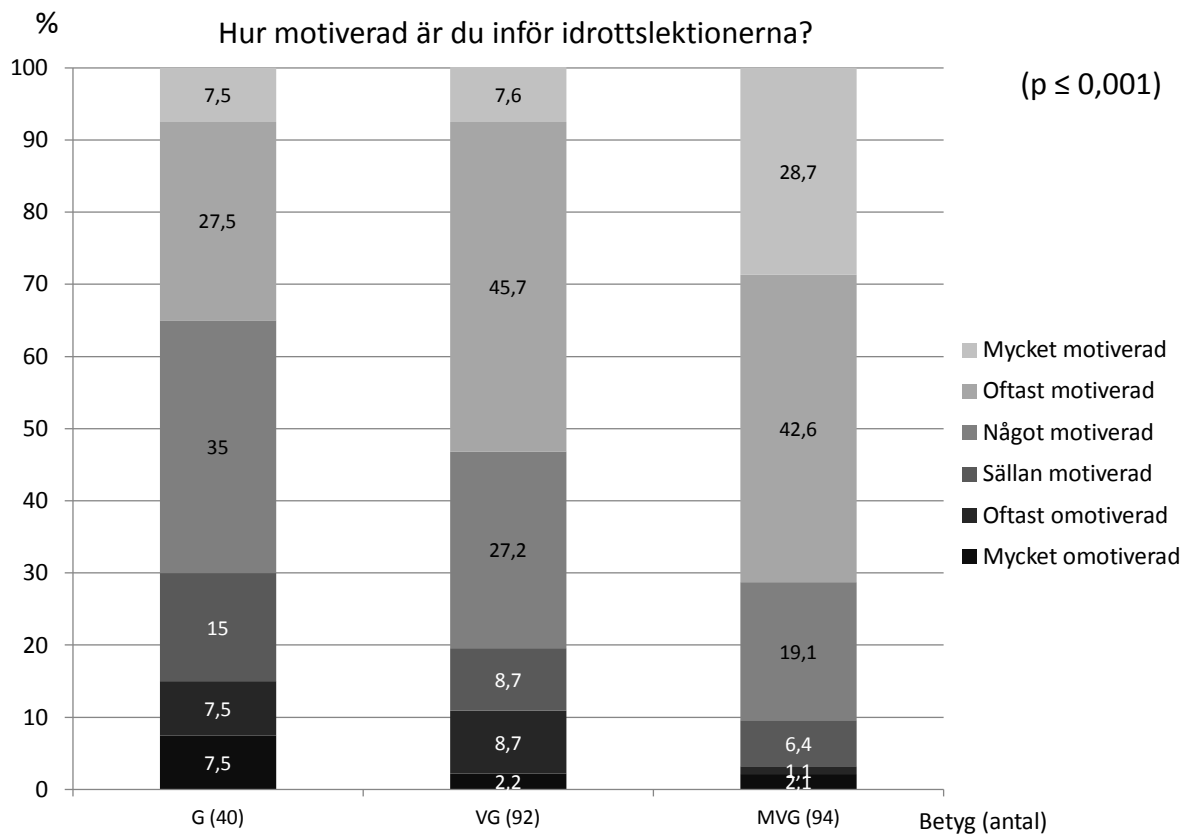
3.2.1 Korrelationsfaktorer i samband med idrottsundervisningen

De resultat som tas upp under denna rubrik handlar om de icke-kognitiva korrelationsfaktorer eleven berörs av i samband med idrottslektionen.

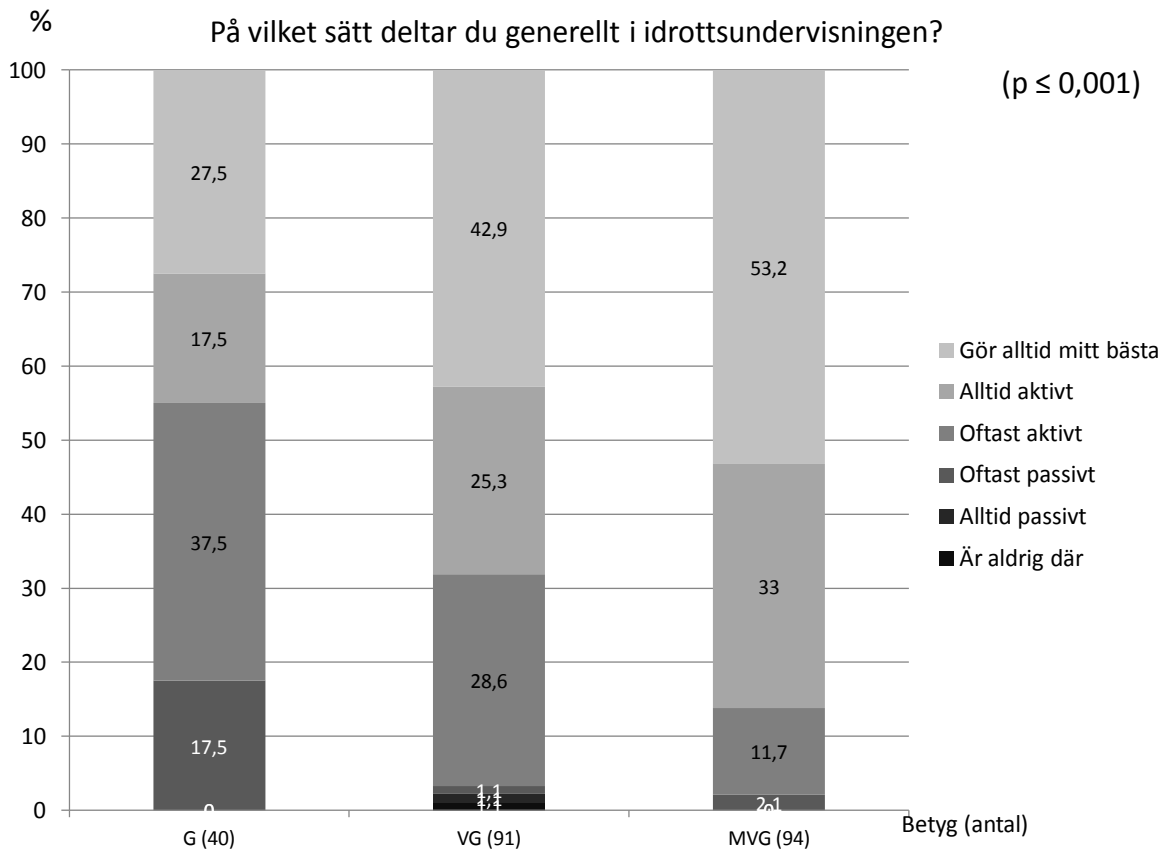
Figur 1. Visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om hur ofta de närvarade på idrottslektionerna

När vi tittar på resultatet på frågan hur ofta eleverna närvarade på idrottslektionerna ser vi i *Figur 1* att merparten av eleverna inom betygsgrupperna ”alltid närvarar” alternativt ”sällan missar” idrottsundervisningen. En ytterst liten skillnad sågs mellan betygsgrupperna då vi tittade på elever som endast närvarade ”någon gång per månad” eller mer sällan. Tre till fyra procent av elever med betyget VG och MVG närvarade ”någon gång per månad” eller mer sällan på idrotten medan samma del bland elever med betyget G uppgår till tio procent. Majoriteten av respondenterna med betyget IG menade att de närvarade ”någon gång per månad” på idrottslektionerna. Den stora skillnaden grupperna emellan såg vi då elever med betyget MVG tenderade att ”alltid närvara” på idrottslektionerna i nästan dubbelt så stor utsträckning som de med betyget G. Vidare kan vi koppla detta till det icke-signifikanta resultatet som berörde hur ofta eleverna var fysiskt aktiva i skolan. Här såg man hur de flesta eleverna inom alla betygsnivåer var fysiskt aktiva ”en till två gånger i veckan” i skolan.

Figur 2. Visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om hur motiverade de var inför idrottslektionerna.

Resultatet för hur motiverade eleverna var inför idrottslektionerna visade att 35 procent av de med betyget G antydde att de var ”något motiverade” inför idrottslektionerna. När vi sedan lade ihop siffrorna för alternativen ”mycket omotiverad”, ”oftast omotiverad” samt ”sällan motiverad” såg vi att knappt en tredjedel av eleverna med betyget G på något sätt var omotiverade på idrottslektionerna. Hos de elever som hade ett högre betyg så sig de flesta vara motiverade i någon form och framförallt då de elever som hade MVG. Av dessa angav 29 procent att de var ”mycket motiverade”. Dessutom fick alternativet ”oftast motiverad” över 40 procent hos både VG och MVG-eleverna. Bland de elever som hade betyget IG var tre av de fem svarande ”oftast motiverade”.

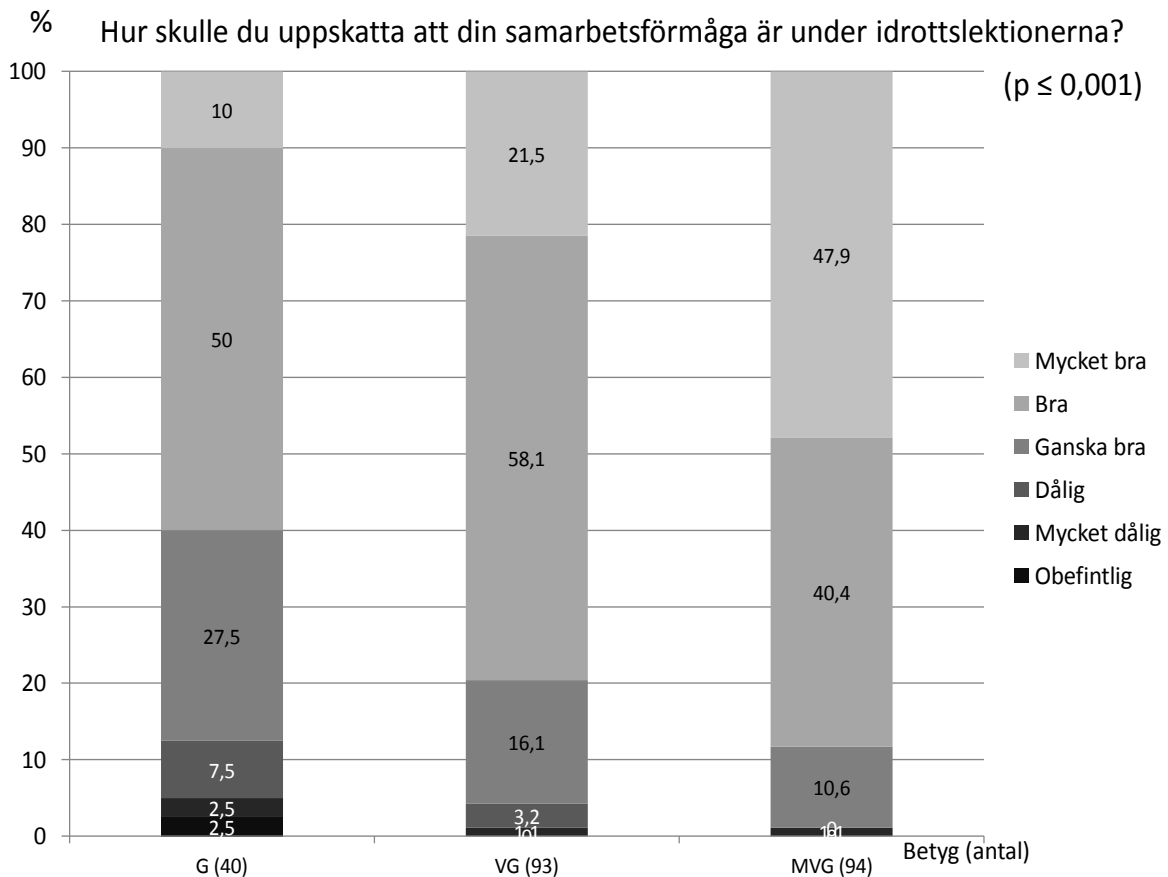

Delta passivt – Man är ombytt och närvarande på idrottslektionen, men oengagerad.

Delta aktivt – Man är närvarande, ombytt, intresserad samt är fysiskt engagerad i undervisningen.

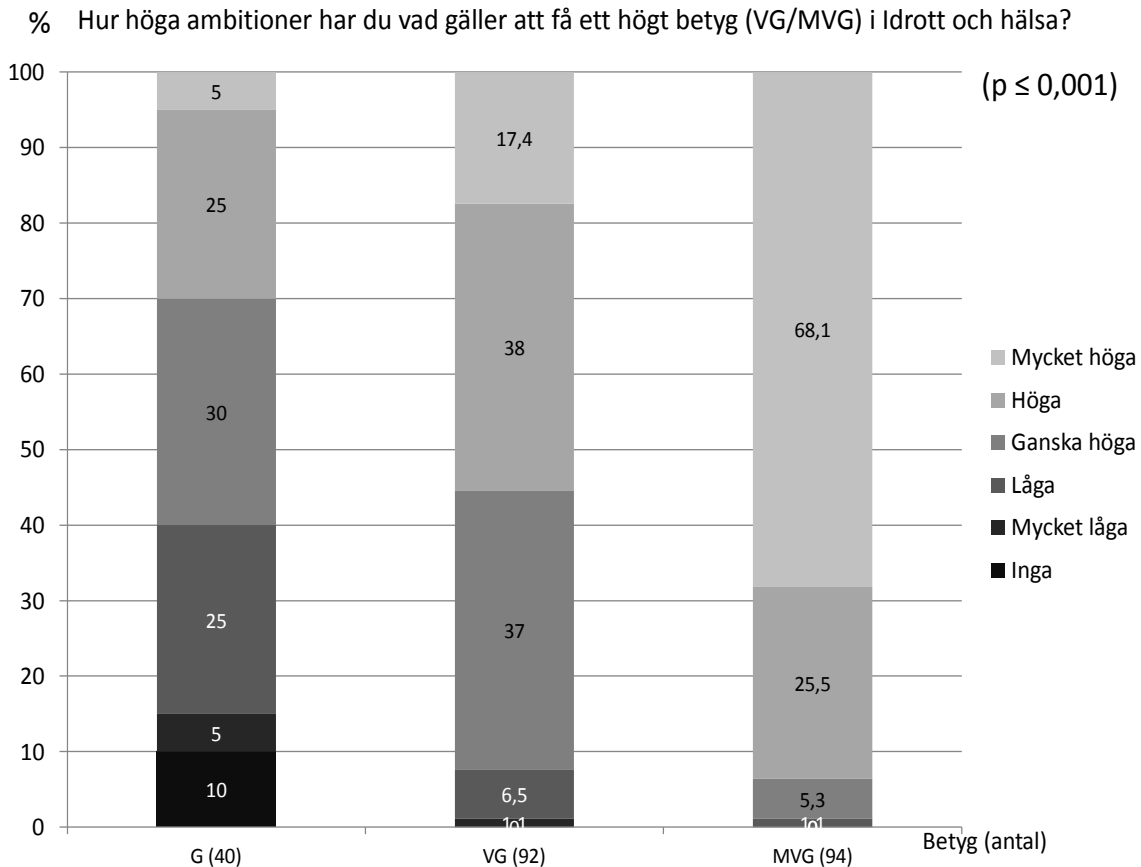
Figur 3. Visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om på vilket sätt de deltog i idrottsundervisningen.

När det gäller hur eleverna generellt deltog i idrottsundervisningen visade vårt resultat på lite mer skiftande siffror än resultaten på de tidigare frågorna. En majoritet av VG- och MVG-eleverna, 68 respektive 86 procent, menade att de ”alltid är aktiva” eller ”alltid gör sitt yttersta”. Samma svar gav 45 procent av G-eleverna men resterande 55 procent placerade sig under svarsalternativen ”oftast aktiv” eller ”oftast passiv”. Med andra ord såg vi att eleverna med VG eller MVG i väsentligt större grad upplevde att de var aktiva under idrottslektionerna än G-eleverna. Svaren bland elever med betyget IG varierade men två av de fem svarande svarade att de ”alltid gör sitt bästa” och den elev som svarade lägst var ”oftast passiv”.

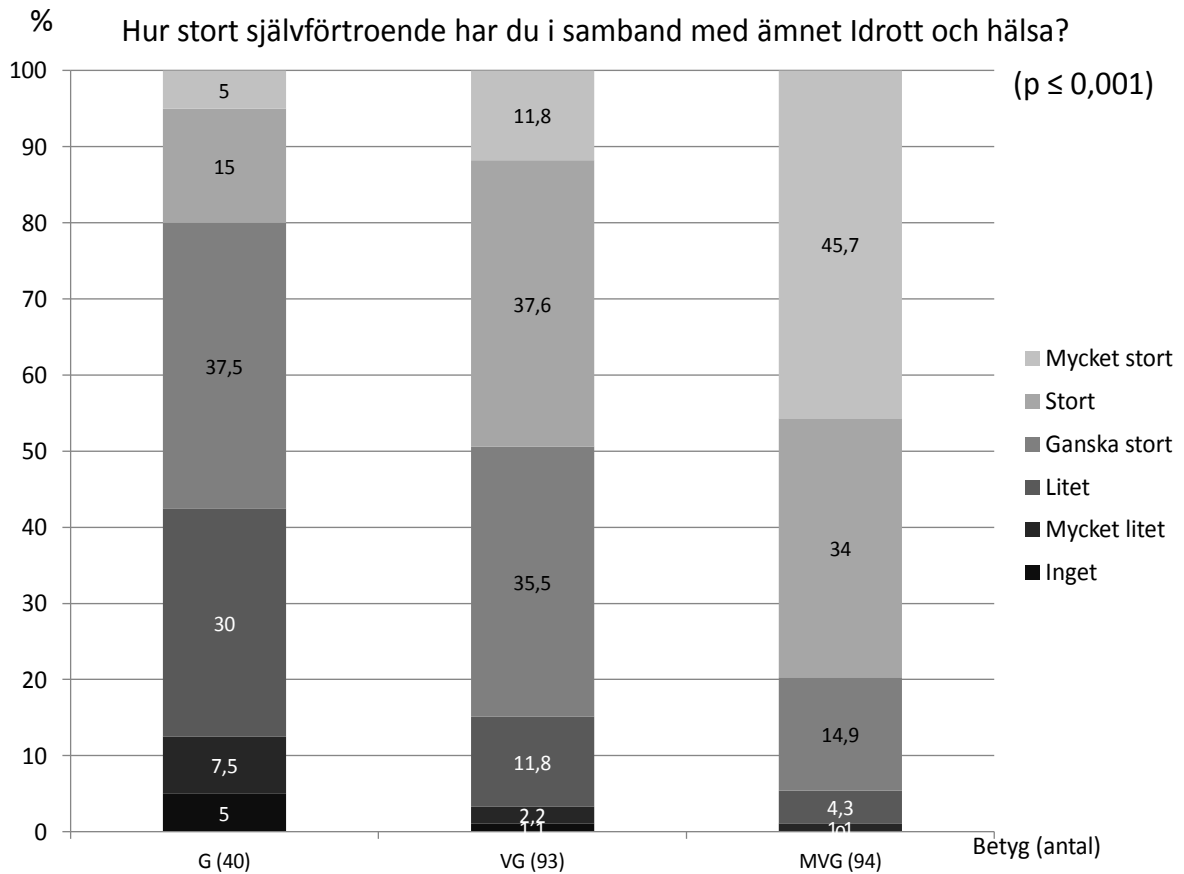
Figur 4. Visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om hur de uppskattade sin samarbetsförmåga i samband med idrottslektionerna.

De flesta elever i samtliga grupper uppgav att de minst hade en ”ganska bra” samarbetsförmåga. Resultaten för alternativet ”bra” samarbetsförmåga visade på 50 procent för elever med betyget G, 58 procent för elever med betyget VG samt 40 procent för elever med betyget MVG. Även fyra av de fem respondenterna med betyget IG uppgav att de hade ”bra” samarbetsförmåga. Den största skillnaden sågs i det högsta alternativet ”mycket bra” samarbetsförmåga där nästan hälften, 48 procent, av MVG-eleverna placerade sig. Det verkade som att de flesta elever upplevde att de hade en bra samarbetsförmåga, men att MVG-eleverna hade en större tendens att anse sig ha en mycket bra samarbetsförmåga.

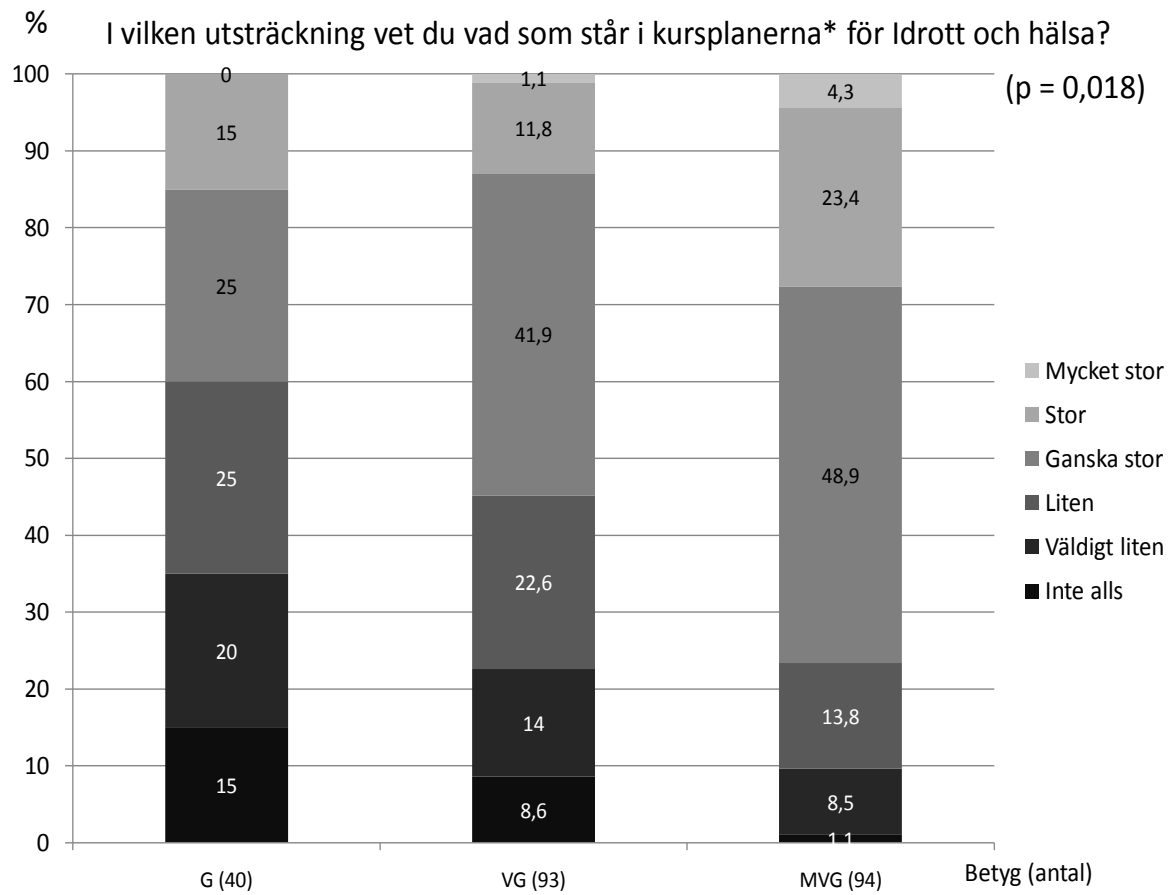
Figur 5. Visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om hur höga ambitioner de hade vad gällde att få ett högt betyg.

Våra resultat visade hur elever med betyget MVG hade högre ambitioner att få ett högt betyg i ämnet än eleverna med betyget G. Ambitionsnivåerna med att få ett högt betyg hos G-eleverna var spridda över samtliga svarsalternativ, medan de hos VG-eleverna tenderade att vara ”ganska höga”, 37 procent, eller ”höga”, 38 procent. Hos MVG-eleverna var ambitionen däremot mycket hög. Det högsta svarsalternativet, ”mycket höga” ambitioner, fick 68 procent av svaren och det näst högsta, ”höga” ambitioner, fick 26 procent av svaren. Bland eleverna med betyget IG svarade fyra av fem att de har ”låga” eller ”mycket låga” ambitioner att få ett högt betyg medan en person svarade att den har ”höga” ambitioner att få ett högt betyg.

Figur 6. Visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om hur stort självförtroende de hade i samband med ämnet idrott och hälsa.

På frågan som behandlar hur stort självförtroende eleven kände inför och under idrottslektioner visade våra resultat att elever med betyget MVG svarade att de hade bättre självförtroende än elever med betyget G. I Figur 6 såg vi att 46 procent av MVG-eleverna sa sig ha ett ”mycket stort” självförtroende i samband med ämnet Idrott och hälsa och 34 procent hade kryssat i att de hade ett ”stort” självförtroende. Bland VG-eleverna placerade sig 73 procent bland svarsalternativen ”stort” eller ”ganska stort” självförtroende. Hos elever med betyget G hade 30 procent ”litet” självförtroende och 38 procent ett ”ganska stort” självförtroende i samband med ämnet. Två elever med betyget IG ansåg sig ha ”stort” självförtroende i samband med ämnet Idrott och hälsa, två elever ”ganska stort” och en elev ”litet”.

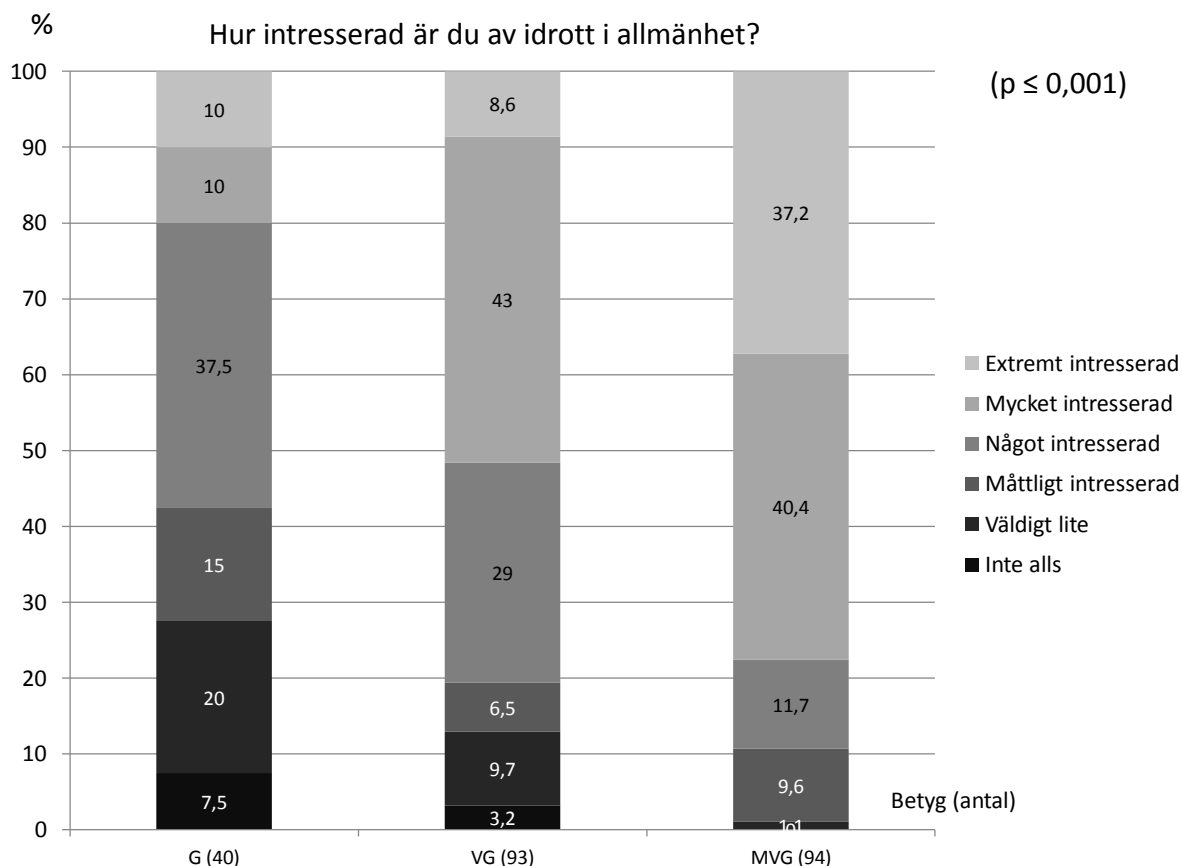
Kursplaner – Är de dokument skolverket tagit fram med syfte och målsättningar för ämnet. Din lärare kan även ha gjort en lokal kursplan där det beskrivs vad som ska uppnås för de olika betygen.

Figur 7. Visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om i vilken utsträckning de visste vad som stod i kursplanerna för ämnet Idrott och hälsa

Majoriteten av eleverna med ett högt betyg, VG eller MVG, sa sig ha ”ganska stor”, ”stor” eller ”mycket stor” vetskap om vad som står i kursplanerna, medan elever med betyget G är ganska jämnt fördelade över samtliga svarsalternativ förutom det högsta, i ”mycket stor” utsträckning, där det inte återfinns någon svarande. Bland elever med betyget IG ansåg sig dessa elever ha ”väldigt liten”, ”liten” och ”ganska stor” vetskap om vad som står i kursplanen.

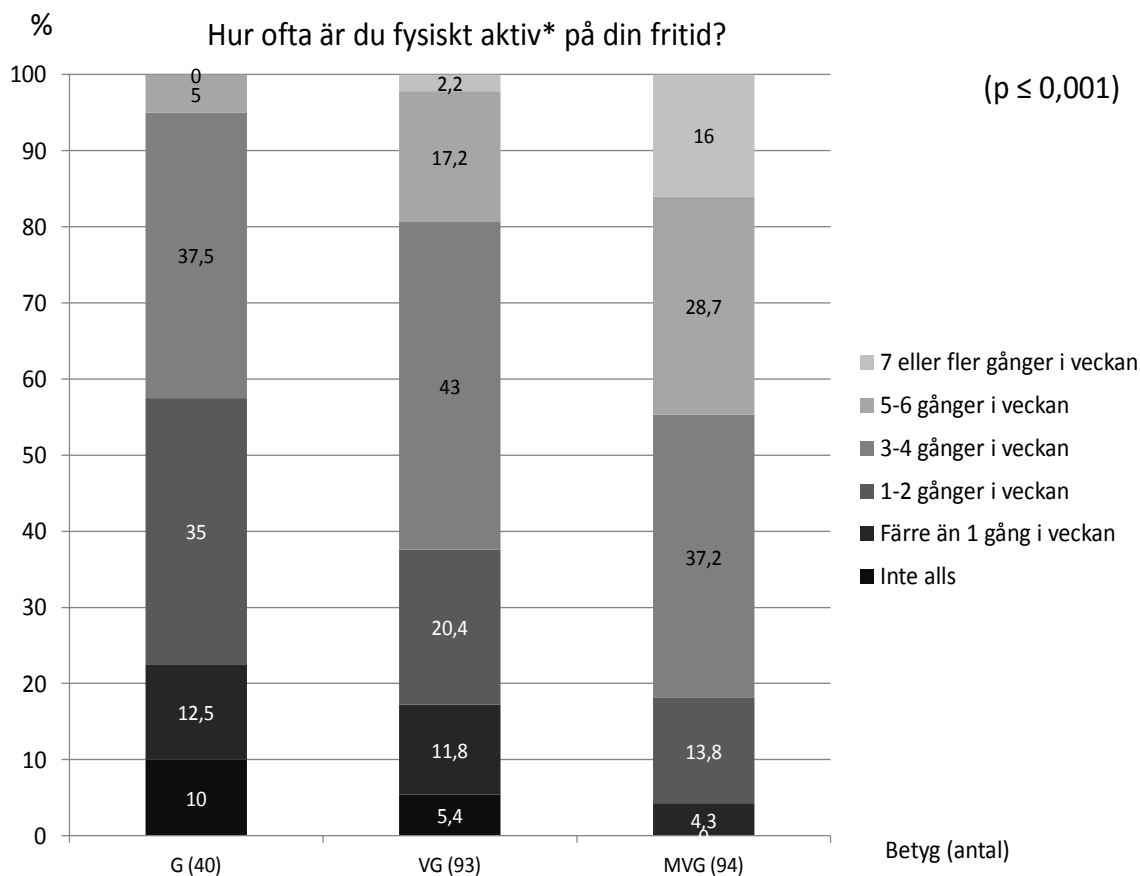
3.2.2 Korrelationsfaktorer utanför idrottsundervisningen

De resultat som tas upp under denna rubrik handlar om de icke-kognitiva korrelationsfaktorer eleven berörs av utanför skolan.

Figur 8. Visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om hur intresserade de var av idrott i allmänhet.

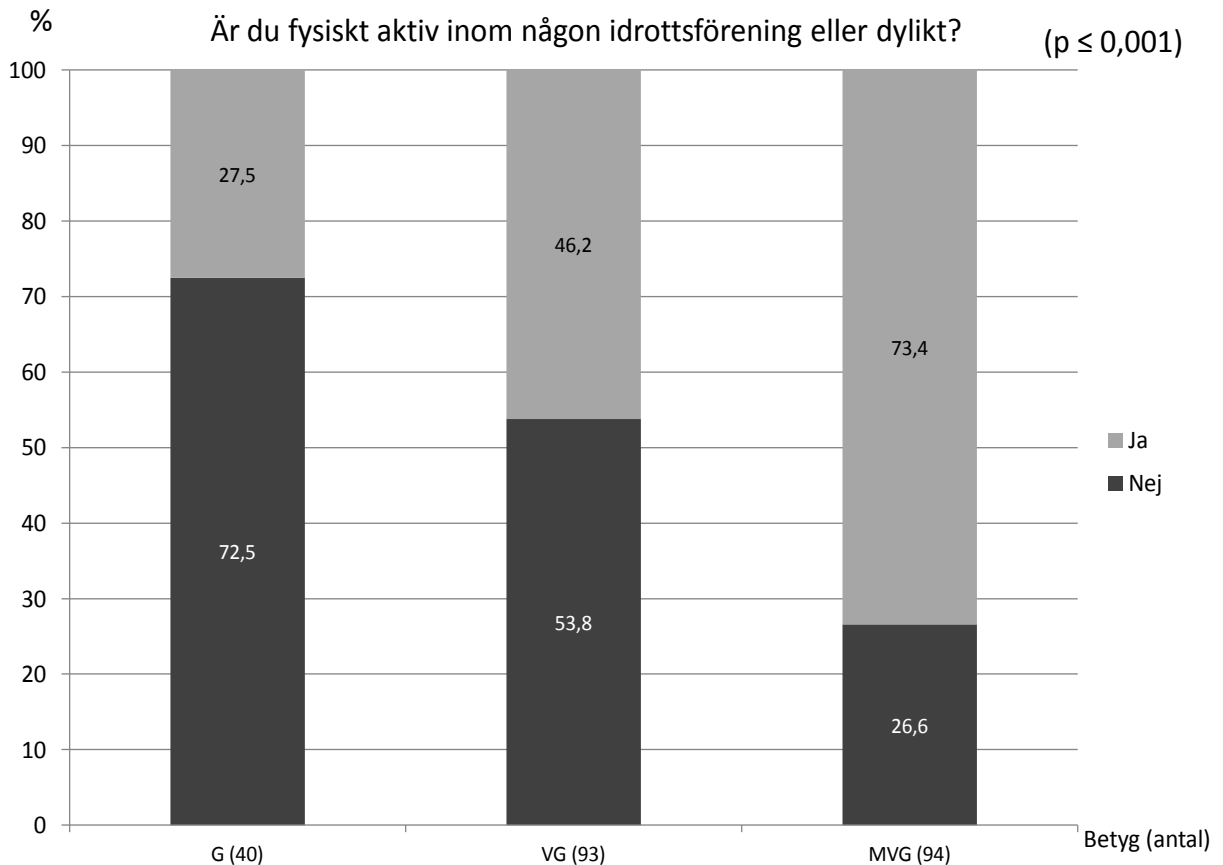
I våra resultat såg vi ett ökande intresse för idrott i allmänhet med de olika betygen. Fyra utav de fem respondenterna som hade betyget IG ansåg sig vara ”något intresserade” av idrott. Bland elever med betyget G såg vi relativt spridda siffror men det vanligaste svarsalternativet var ”något intresserad”, 38 procent. Knappt hälften, 43 procent, av dessa elever angav också att de är måttligt intresserade eller mindre av idrott i allmänhet. Hos VG-eleverna var det 43 procent som uppgav att de var ”mycket intresserade” av idrott och hos MVG-eleverna var det 37 procent som var ”extremt intresserade” av idrott i allmänhet. Ett stort idrottsintresse fanns alltså bland elever med betyget MVG.

* Med fysisk aktivitet menas att man rör på sig under minst 30 minuter, med minst måttlig intensitet.

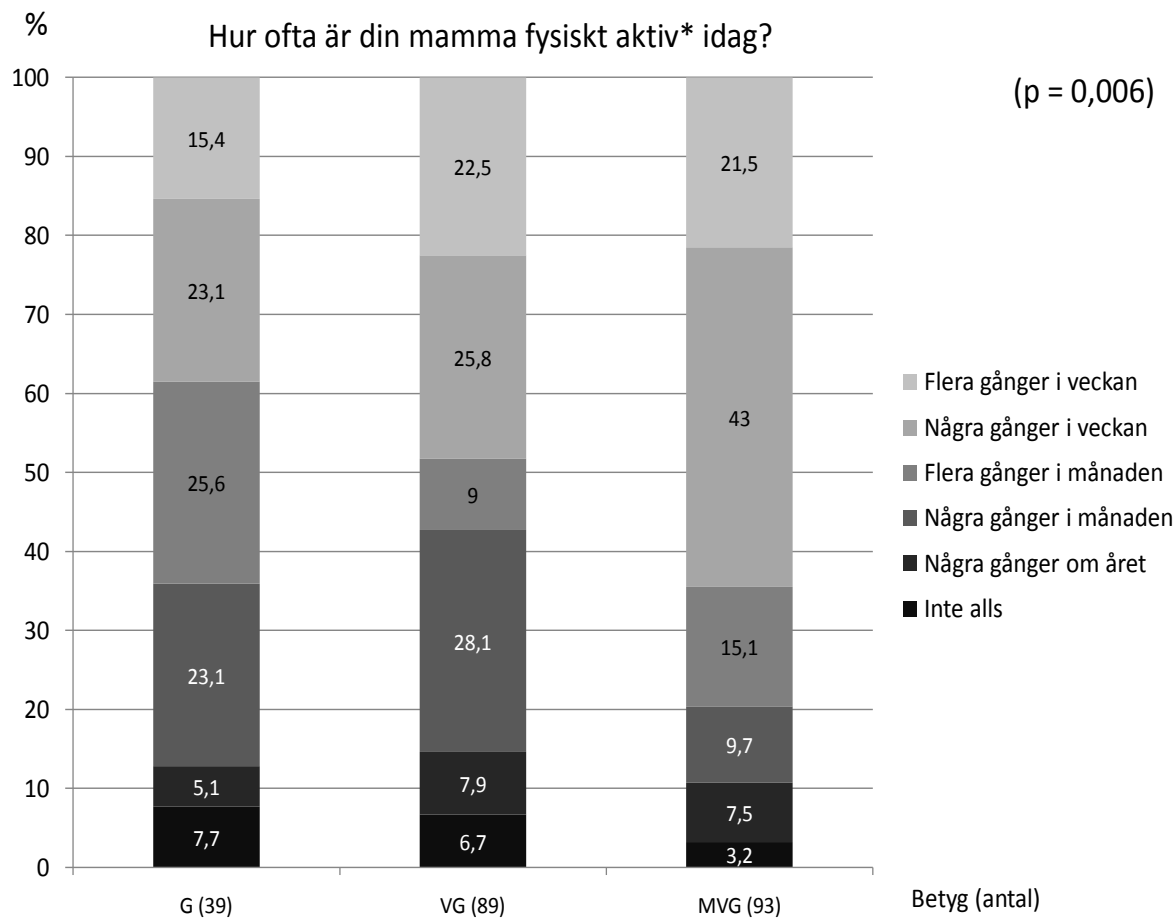
Figur 9. Visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om hur ofta de var fysiskt aktiva på sin fritid.

Stora delar av samtliga betygsgrupper sa sig vara fysiskt aktiva ”3-4 gånger i veckan”. Den stora skillnaden mellan framförallt G och MVG elever syntes på andelen som sa sig idrotta ”5-6 gånger” samt ”7 gånger i veckan” eller fler. Närmare hälften (45 procent) av eleverna med det högsta betyget placerade sig i denna grupp medan siffran var fem procent hos G-eleverna. Sammanlagt placerade sig 82 procent av samtliga MVG-elever i de tre högsta svarsalternativen som innebar att man var fysiskt aktiv tre gånger i veckan eller fler. Hos G-eleverna placerade sig 58 procent i något av de tre lägsta svarsalternativen. Majoriteten av eleverna med betyget IG sa sig vara fysiskt aktiva ”3-4 gånger i veckan”.

Figur 10. Visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om de var fysiskt aktiva inom någon idrottsförening.

När vi frågar huruvida respondenterna var aktiva inom någon idrottsförening stod det klart att eleverna med betyget MVG i stor utsträckning var fysiskt aktiva inom idrottsföreningar. Nästan hälften av VG-eleverna uppgav att de också var verksamma inom någon sorts idrottsförening på fritiden medan 28 procent av G-eleverna var detsamma. Resultatet visade sig vara nästan det motsatta när vi jämförde elever med betyget G mot elever med betyget MVG, det vill säga knappt tre fjärdedelar av respondenterna som har betyget G menade att de inte var fysiskt aktiva inom någon idrottsförening medan ungefär tre fjärdedelar av eleverna med betyget MVG var aktiva. Bland elever med betyget IG var tre av de fem respondenterna inte aktiva inom någon idrottsförening medan två personer var aktiva.

* Med fysisk aktivitet menas att man rör på sig under minst 30 minuter, med minst måttlig intensitet.

Figur 11. Visar på skillnader mellan betygsgrupperna i elevernas skattade svar om hur ofta deras mamma var fysiskt aktiv idag.

Bland elever med betyget MVG menade 65 procent att deras mamma rörde på sig ”flera gånger i veckan” eller ”några gånger i veckan”. Samma två svarsalternativ fick 48 procent hos elever med betyget VG och 39 procent bland G-eleverna. Man kan bland elever med betyget G se tydliga tendenser på att deras mammor rör på sig mindre än MVG- och VG-elevernas mammor då svarsalternativen ”flera gånger i månaden” eller mer sällan upptog totalt 62 procent av svaren från elever med betyget G. Bland elever som fått betyget IG svarade tre av de fem respondenterna att deras mamma var fysiskt aktiv ”flera gånger i månaden” medan de övriga två angett alternativen ”några gånger i veckan” respektive ”inte alls”. Relaterar vi till det resultat som gäller hur fysiskt aktiv elevernas pappa var idag ser vi att svaren inte skiljde sig nämnvärt bland eleverna i de olika betygsnivåerna utan majoriteten av respondenternas pappor var fysiskt aktiv ”några gånger i veckan” eller ”flera gånger i veckan”. Vad gäller resultaten angående föräldrarnas fysiska aktivitet under uppväxten var dessa inte statistiskt signifikanta utan svaren skiljde sig inte nämnvärt mellan grupperna.

I övrigt såg vi hur resultaten angående när man var född på året, vilket BMI eleverna hade, hur bra relation till idrottsläraren man hade samt vilken utbildning ens föräldrar gått varken korrelerade med betyget i Idrott och hälsa eller var statistiskt signifikanta i vår studie. Inte heller elevernas matvanor, konsumtion av ”onyttigheter” eller stillasittande var faktorer som samvarierade med betyget i Idrott och hälsa i någon högre grad. Vi testade även om kön och vilken årskurs man gick i var faktorer som kunde korrelera med betyget i ämnet idrott och hälsa men såg inget samband mellan dessa variabler.

3.3 Sammanfattning av resultat

Sammanfattningsvis visade de resultat vi fick fram att det fanns icke-kognitiva faktorer som korrelerade med de olika betygen i Idrott och hälsa. Vi såg i vår studie att vilken ambition eleverna hade med att få ett högt betyg, vilket självförtroende de hade i samband med idrottslektionen samt på vilket sätt de deltar i samband med idrottsundervisningen alla korrelerade över tio procent med betyget i Idrott och hälsa. Även vilket allmänt idrottsintresse eleverna hade, hur fysiskt aktiva de var på fritiden, hur väl de visste vad som stod i kursplanen samt hur stor närvaro, samarbetsförmåga och motivation de hade i samband med idrottslektionerna var faktorer som korrelerade över fem procent med betyget i Idrott och hälsa. De faktorer som inte hade lika hög korrelationsprocent var bland annat kön, när eleverna var födda på året samt föräldrarnas utbildningsnivå och fysiska aktivitet förr och idag. Dessa faktorer hade mindre än fem procents samband med betyget i Idrott och hälsa.

Vad gäller skillnaderna mellan betygsgrupperna visade våra resultat hur elever som uppgav att de var fysiskt aktiva på sin fritid, aktiva inom någon idrottsförening samt hade ett stort idrottsintresse fick ett högre betyg. Vidare såg vi att elever med ett högre betyg också menade att de under idrottslektionerna deltog på ett mer aktivt sätt, hade högre självförtroende samt var mer motiverade. De elever som fick VG eller MVG i betyg sa sig missa idrottslektionerna mer sällan än elever med betyget G samt upplevde att de hade högre självförtroende och samarbetsförmåga under idrottslektionerna. Elever med ett högt betyg sa sig också ha större vetskap om vad som stod i kursplanen i Idrott och hälsa samt större ambitioner att få höga betyg i ämnet än elever med ett lägre betyg.

4. Sammanfattande diskussion

Syftet med studien var att utifrån ett interaktionistiskt perspektiv statistiskt testa tidigare studiers undersökta icke-kognitiva faktorer som eventuellt kan samvariera med betyget i ämnet Idrott och hälsa. De frågeställningar vi använde oss av för att ta reda på detta var:

- I hur hög grad korrelerar de icke-kognitiva faktorerna med betyg i ämnet Idrott och hälsa?
- Hur ser eventuella skillnader ut mellan betygsgrupperna sett till elevernas skattning av de icke-kognitiva faktorerna?

4.1 Kursplaner och relation till läraren.

Tidigare studier har visat att betygsättning och bedömning är svåra saker för en lärare. Klapp Lekholm (2008), Cizek, Fitzgerald, & Rachor (1995), Sahlgren (2010) samt McMillan, Myran och Workman (2002) menade att betygsättandet blev problemfyllt då många samvariansfaktorer fanns med i bilden och lärarna bedömde på olika sätt, tog hjälp av olika faktorer och hade olika förutsättningar. Larsson (2007) berättade att lärarna behövde konkretisera de mål den nationella kursplanen tog upp och sammanställde sin egen lokala kursplan. Detta trots att den nationella kursplanen kunde verka diffus. Tholin (2006) och Redelius (2007) tog upp hur olika dessa lokala kursplaner kunde vara utformade. Mycket av detta tror vi är en produkt av skolornas olika förutsättningar, lärarnas varierande bakgrund samt de vaga målen i de nationella kursplanerna. Myrberg och Olofsson (2010) tog i sin studie upp att de elever de intervjuat menade att betygen grundades på faktorer som idrottsliga prestationer, närvaro och social förmåga. Dessa resultat tror författarna berodde på att eleverna inte visste vad som stod i kursplanerna, varken den nationella eller den lokala. Då vi tittade på ett samband mellan hur väl eleverna vet vad som står i kursplanen och betyget i Idrott och hälsa såg vi hur detta samband korrelerade till nio procent. Detta innebar att korrelationskoefficienten var 0,301 vilket enligt Chan (2003) visar att korrelationen var någorlunda stark. Detta kan tyckas vara ett svagt samband men vi väljer att sätta vårt resultat i de icke-kognitiva faktorernas perspektiv. Ser man till tidigare forskning berättade Klapp Lekholm (2010) hur de icke-kognitiva faktorerna vanligtvis hade ett samband med betyg på mellan tre och fem procent. Därför valde vi att jämföra och diskutera våra resultat utifrån denna forskning. På så sätt såg vi till exempel hur sambandet mellan elevernas vetskap om kursplanen och betyget i Idrott och hälsa var ungefär dubbelt så starkt än vad forskningen visade för icke-kognitiva faktorer.

Vad gäller skillnaderna mellan betygsnivåerna visade våra resultat att de flesta elever med betyget VG eller MVG sa sig ha ”ganska stor” eller ”stor” vetskap om vad som står i kursplanerna. Det var väldigt få, endast fem procent, av eleverna med ett högre betyg som sa sig ha ”mycket stor” vetskap om vad som står i kursplanerna. Enligt det interaktionistiska synsättet är samhället en del av individens utveckling och vi ser här en koppling mellan samhällets krav och individens agerande. Myrberg och Olofssons (2010) funderingar om att det var bristande kunskap om kursplanens innehåll som gjorde att eleverna hade en missvisande föreställning om vad betyget grundades på var något vi tog till oss. Meads teori menar att som andra ser oss uppfattar vi också oss själva. Det är till stor del i andras ögon vi blir till (Hwang & Nilsson, 1995). Överför man denna syn till Myrberg och Olofssons (2010) studie tror vi, precis som Redelius (2008), att eleverna till största del såg hur personerna med betyget MVG agerade på idrottslektionerna och inte vilka resultat de egentligen presterade inom exempelvis friluftsliv, livräddning, simning och dans. Vetskapen om hur personer med betyget MVG agerade på lektionerna uppfattas då som norm och normen blir då personens agerande och i mindre grad kursplanens mål. Detta kan leda till att våra respondenter uppfattar denna norm som kursplan och då säger sig veta i stor utsträckning vad som kursplanen säger. Vi vill dock inte förringa våra respondenter utan tror att de som har ett högt betyg faktiskt vet vad som står i läro- och kursplaner. Samhället har en stor roll då de tar fram de ramar som gäller för ämnet och mer tryck sätts på eleven av dess förebilder samt elevens sociala umgängeskrets då de tar ställning till hur viktigt det är att följa dessa ramar. I detta fall anser vi ändå att subjeksjaget spelar en större roll då det är elevens egna värderingar som bestämmer om de vill ta reda på vad som står i kursplanen eller inte.

Hur bra relation eleverna har till sin idrottslärare visade sig i vårt resultat inte korrelera mer än drygt en procent med betyget i Idrott och hälsa. Det var inte heller en statistiskt signifikant faktor då vi tittade på skillnader mellan betygsgrupperna. Man kan anta att läraren är en förebild i elevernas liv, precis som det interaktionistiska synsättet säger. Läraren står också bakom de lokala kursplanerna och styr de betygsgrundande målen på skolan. Den interaktionistiska teorin menar att samhället ofta styr individens utveckling och man kan då anta att om eleven har en bra relation med den person som ställer de slutgiltiga kraven borde detta styra eleven mot målen. I detta resonemang har vi Janssons (2011) resultat i åtanke som, tvärt emot våra resultat, visade på att ju bättre relation en elev uppfattade sig ha till idrottsläraren ju högre betyg fick eleven. Våra resultat visade på att majoriteten av eleverna, oavsett betyg, menade att de hade en ”bra” relation till idrottsläraren. Här anser vi att

subjektsjaget inte har samma inflytande som i resonemanget kring elevernas vetskap om kursplanen. En relation är beroende av en utomstående person vilket innebär att man alltid blir influerad av en yttre part och objektsjaget tar således överhanden.

4.2 Korrelationsfaktorer i samband med idrottsundervisningen

De faktorer vi anser att man kan koppla till idrottslektionen och som korrelerade mer än fem procent med betyget i Idrott och hälsa är motivation, deltagande, närvaro, samarbetsförmåga, ambition och självförtroende. Både Giota (2002), Tholin (2006) och Klapp Lekholm (2008) menade att elevernas motivation samband med ämnet samvarierade med betyget medan Myrberg och Olofsson (2010) berättade hur deras personer de intervjuade såg hur inställningen till ämnet avgjorde vilket betyg man fick. Denna ”inställning” tolkar och översätter vi här till motivation och ambition. I sin studie från 2008 skrev Cliffordsson et. al. (2008) hur betyget hade tre olika huvudfunktioner varav den ena var att främja elevernas motivation. Vidare menar Giota (2002) att de lärandemål som fanns krävde att eleven ville utveckla sig inom dessa områden. Vi ser då hur de målrelaterade betygen på två olika sätt kan få elever motiverade. Nummer ett är att man har ett intresse för ämnet och vill utvecklas inom de moment kursplanerna tar upp. Nummer två är att man oavsett intresse i ämnet vill få ett högt betyg. Enkätfrågorna om elevernas motivation i samband med ämnet och ambitionen med att få ett högt betyg var ställda för att kunna jämföra om den ena motivationsfaktor var större än den andra. Vi såg att båda dessa faktorer samvarierade med betyget inom Idrott och hälsa, dock i olika stor grad. Motivationen i samband med Idrott och hälsa korrelerade med sju procent med betyget i Idrott och hälsa medan ambitionen med att få ett högt betyg samvarierade till 31 procent.

Mead menar att subjektsjaget, det vill säga de egna värderingarna och normerna, blir större när vi blir äldre (Hwang & Nilsson, 1995). Som ung är man mycket påverkad av sina föräldrars vilja, samt vad samhällets normer säger, men när man blir äldre skiftas fokus och mer fokus läggs på vad man själv tycker är viktigt. Samtidigt kan man likställa subjektsjaget med objektsjaget. Ett exempel kan vara att man börjar umgås i en ny umgängeskrets där normerna skiljer sig från samhällets. En annan kan vara att samhällets normer och krav är så starka att man inte kan stå emot dem, och då likställer sitt subjektsjag med objektsjaget. I vår studie kunde vi se att det fanns elever som hade höga ambitioner inom Idrott och hälsa, men inte lika hög motivation. Man kan tolka det som att dessa elever uppfattat och tagit till sig

samhällets normer och regler, trots att det står i strid med deras subjektsjag. Normen blir i detta fall elever med betyget MVG då dessa uppfyller de krav omgivningen ställer och har välutvecklade kunskaper i det han eller hon gör. Detta ligger i linje med det Cliffordsson et. al. (2008) nämnde i sin studie. Författarna menade att betyget inte bara har en motivationsfunktion utan även en urvalsfunktion, då det betyg man fick påverkar om man blev behörig till en högre utbildning eller inte. Oavsett om man är motiverad eller inte gäller det att ha en hög ambition för få samhällets uppskattning i form av den bästa individuella utbildningen. I vilket fall så sig 94 procent av eleverna med betyget MVG, alltså normen i samhället, att de har ”höga” eller ”mycket höga” ambitioner med att få ett högt betyg i Idrott och hälsa. Detta är helt i linje med Meads teori. Det intressanta är att 71 procent av samma elever så sig vara ”mycket” eller ”oftast” motiverade i samband med ämnet idrott och hälsa. Detta indikerar på att drygt 20 procent av normeleverna hade högre ambitioner än motivation och rättar in sig i samhällets led. Samtidigt ville på så sätt drygt 60 procent inte bara få ett högt betyg utan tycker också ämnet är kul och vill förmodligen utvecklas inom Idrott och hälsa. Slår man ihop alla tre betygsgrupperna ser vi att i genomsnitt menade 53 procent av eleverna att de ”alltid” eller ”oftast” var motiverade inför idrottslektionerna medan 60 procent menade att de hade ”höga” eller ”mycket höga” ambitioner med att få ett högt betyg i ämnet. Vi ser då hur endast drygt sex procent av alla elever strävade efter ett högt betyg utan att vara motiverade av ämnet. Dessa resultat anser vi visar att eleverna har värderat de yttre förutsättningarna och oftare gjort ett val kring sina egna intressen än de levt upp till samhällets krav utan ett intresse. Även om elever med MVG har en högre ambition att få ett högre betyg är det ett val de gjort med subjektsjaget. Som individ tar man in de intryck man får från samhället i stort och värderar dessa. De som väljer att leva upp till de krav samhället ställer gör det med vad som krävs och utvecklar personliga egenskaper därefter. Personliga egenskaper, som motivation och ambition, är nämligen något vi anser att man själv kan påverka utifrån sina egna värderingar.

De övriga faktorer som samvarierade med betyget i Idrott och hälsa och kan kopplas till idrottslektionen var närvaro, deltagande, självförtroende och samarbetsförmåga. Vi anser att alla dessa faktorer hänger ihop med motivation och ambition på något sätt och de faller därför in under samma resonemang kring Meads tankar. Närvaro är ingenting som nämns i läroplanerna över huvud taget, men är något som tas upp i de lokala kursplanerna vid de flesta skolorna (Redelius, 2008). Redelius (2008) samt Myberg och Olofsson (2010) kom fram till att eleverna trodde att närvaro påverkade betyget. Farkas (2003) hävdade att närvaro kunde

påverka betyget i matematik och engelska, och Tholin (2006) visade att idrotten inte var något undantag. I vår studie har vi sett att elever med ett högt betyg ansåg sig ha en hög närvaro. Man skulle då kunna tänka sig att de elever med ett lågt betyg, som vi sett tidigare har en lägre motivations- och ambitionsnivå, också ska ha en lägre närvaro. Även våra resultat visade att det fanns en skillnad mellan betygsgrupperna vad gäller närvaron i samband med Idrott och hälsa. Elever med ett högre betyg menade att de i högre utsträckning närvarade på lektionerna. Vi såg också hur närvaron till drygt fem procent korrelerade med betyget i ämnet men nämns ska att få elever uppgav att de har en låg närvaro. Majoriteten av respondenterna med betyget IG uppgav dock att de endast är på idrottslektionerna ”någon gång per månad”. Det kan vara så att elever som inte har några högre ambitioner med att få ett högt betyg i ämnet kommer till lektionen för att få sitt G. Som Redelius (2007) studie visade hade oftast lärarna med närvaro som ett kriterium för att få betyget G, vilket eleverna visste om (Myrberg & Olofsson, 2010).

Är det då någon skillnad på hur elever med olika betyg deltar under idrottslektionen? Lee och Shute (2009) menade att engagemang samvarierade med vilket betyg eleverna fick medan Farkas (2003) visade på att även ansträngningsgrad kunde påverka. Inom ämnet Idrott och hälsa såg Tholin (2006) hur det i flera lokala kursplaner stod att flit och deltagande under idrottslektionerna var betygskriterier. Resultatet i vår studie visade att på vilket sätt eleverna deltog på idrottslektionen korrelerade till elva procent med betyget i Idrott och hälsa. Tittar vi på skillnader mellan betygsgrupperna menade VG- och MVG-elever i väsentligt högre grad att de alltid var aktiva, eller alltid gjorde sitt bästa än vad G-elever gjorde. Detta kan även ses i både Redelius (2008) samt Myrberg och Olofssons (2010) studie där eleverna uppgav att en aktiv elev premierades. Vi tror att en viktig aspekt som kan avgöra på vilket sätt man deltar i idrottsundervisningen är självförtroende. Tror man inte själv på sin egen förmåga är det svårt att övertyga läraren om att man förtjänar ett högt betyg. Farkas (2003) kom i sin studie fram till att just självförtroende hade effekt på vilket betyg man fick i matematik, och även Lewis Bells (2008) och Klapp Lekholms (2008) studier visade liknande resultat. I vår studie stod det klart att MVG-elever hade ”stort” eller ”mycket stort” självförtroende i samband med ämnet Idrott och hälsa. De flesta VG-eleverna uppgav att de hade ”stort” självförtroende och G-eleverna ansåg sig ha ett ”ganska stort” självförtroende. Det är svårt att veta om det är självförtroendet i samband med andra faktorer som gett ett högt betyg eller om det är det höga betyget som gett bra självförtroende. Får man ett lågt betyg kanske självförtroendet sänks, om betyget inte korrelerar med synen man har på sin egen förmåga. Vi ser självförtroendet som

en ytterst individuell faktor och den är svår att koppla till objekts- respektive subjektssjaget. Vissa individer tar åt sig väldigt mycket av omgivningens reaktioner medan andra litar till sina egna intentioner och krav.

En faktor som Redelius (2008) respondenter ansåg viktig för att erhålla ett högt betyg var social kompetens, vilket även återfanns i Lpo 94. I vår studie säger sig de flesta elever ha en ”bra” samarbetsförmåga i samband med Idrott och hälsa. Det anmärkningsvärda var att 50 procent av eleverna med MVG ansåg sig ha en ”mycket bra” samarbetsförmåga. Vad är det som gör att så många MVG-elever ansåg sig ha detta? Denna enkätfråga är svår att analysera då resultatet pekar mot att merparten av alla elever ansåg sig ha en bra samarbetsförmåga, och korrelerade med drygt fem procent med betyget i ämnet. Vi tror att detta hänger ihop med att så många var motiverade i samband med idrottslektionen då en positiv inställning gör att man blir mer samarbetsvillig och vill hjälpa till att utveckla både sig själv och andra.

Det icke-signifikanta resultat vi kan koppla till idrottslektionen är den fysiska aktiviteten i skolan. Denna fråga är tagen från Haugen Pihl och Forséns (2010) studie där de undersökt om idrottande elever får högre betyg. Enkätfrågorna i deras studie ställdes till elever med olika mycket idrott på schemat då en del av deras klasser var idrottsklasser. I vår studie hade de flesta av eleverna haft ungefär lika mycket idrottsundervisning vilket gjorde att skillnaderna inte var så stora. Man skulle kunna tänka sig att närvaron under idrottslektionerna skulle korrelera med den mängd eleverna är fysiskt aktiva under skoltid, men alternativen på frågorna är så pass olika vilket gör en jämförelse orimlig.

Vi ser hur våra resultat angående betygets korrelationsfaktorer i Idrott och hälsa som kan kopplas till idrottslektionen var i linje med tidigare forskning. Vi anser att de faktorer vi tar upp ovan har ett samband med varandra då många av dessa visat sig samvariera med betyget i flertalet studier. Enligt Meads teori är det samhällets krav och normer ihop med det egna jaget som utvecklar en individ (Hwang & Nilsson, 1995). Vi tolkar våra resultat som att eleverna tagit till sig samhällets ramar och blandat dessa med sitt subjektssjag. Alla elever vet förutsättningarna med samhället och ämnet Idrott och hälsa samt får intryck från sin omgivning. Detta påverkar dem och gör att de bildar sig en uppfattning om hur de ska ställa sig i frågan. Det är dock de själva som till slut väljer vad de vill satsa på och ha för värderingar.

4.3 Korrelationsfaktorer utanför idrottsundervisningen

I de studier vi tar upp i vår bakgrundsdel om kognitiva och icke-kognitiva faktorer såg vi inte någonstans hur intresset för det man studerade skulle kunna påverka betyget. Vi hittade ordet idrottsintresse i Myrberg och Olofssons (2010) studie och blev intresserade av att se hur väl denna faktor samvarierade med betyget. Då ämnets mål är att eleverna ska utveckla kunskaper inom flera moment anser vi att ett stort idrottsintresse kan leda till att man har lättare att förstå dessa moment. Man kanske själv har utfört dessa tidigare eller sett dem i media och därför vet vad det handlar om. Självklart är det också roligare att utföra något man har ett intresse kring. Den positiva inställning ett intresse medför tror vi leder till ett högre betyg vilket också våra resultat visar. Ett samband mellan ett stort idrottsintresse och att man är fysiskt aktiv på sin fritid samt kanske även medlem i någon förening är något vi anser trovärdigt. Våra resultat tydde också på att där finns ett tydligt samband mellan betyget i Idrott och hälsa och elevernas allmänna idrottsintresse, 17 procent, samt deras fysiska aktivitet på fritiden, 15 procent. Båda dessa faktorer korrelerade alltså ungefär fem gånger mer än vad Klapp Lekholm (2010) menade var normalt för en icke-kognitiv faktor i hennes studie.

Signifikanta skillnader fanns också mellan betygsgrupperna och till exempel såg vi hur 82 procent av elever med betyget MVG var fysiskt aktiva tre gånger i veckan eller fler medan samma siffra bland G-eleverna var 43 procent. Det intressanta var att vårt resultat inte stämmer överrens med vad Haugen Pihl och Forsén (2010) kommit fram till. Inte heller Redelius (2008) studie menade att elevers fysiska aktivitet på fritiden korrelerade starkt med betyget i Idrott och hälsa. Färre än 15 procent av respondenterna i hennes studie tog upp denna faktor som en korrelationsfaktor med betyget. Att våra resultat inte stämde överrens med Haugen Pihl och Forséns (2010) tror vi beror på att deras studie var gjord på betyget i allmänhet, alltså på alla ämnen medan vår studie endast berör ämnet Idrott och hälsa. Tvärtemot Redelius (2008) studie bad vi inte eleverna lista tre faktorer som ansågs samvariera med betyget utan vi serverade våra respondenter olika faktorer vilket kan ha påverkat skillnaden mellan våra resultat. Vi ser hur eleverna i Redelius undersökning oftast tänkte kring faktorer i samband idrotten i skolan, vilket vi kunde se på de svar som fick flest röster i hennes studie. Därför tror vi olikheterna i svaren berodde på att eleverna i vår studie inte behövde tänka efter utan fick ta ställning till olika faktorer vi tagit fram. Mead menar att subjektssjaget är litet när vi är små, och att föräldrarnas önskan och vilja oftare ligger till grund för besluten vi tar (Hwang & Nilsson, 1995). Det kan då tänkas att föräldrarna vill att deras barn ska vara fysiskt aktiva då det främjar fysisk och psykisk hälsa (FYSS, 2008). Lättast är

då att placera barnet i en idrottsförening. Som vi nämnt tidigare menar Mead att objektsjaget och subjektsjaget jobbar tillsammans för att skapa ett jag men att subjektsjaget påverkar en mer och mer ju äldre man blir (Hwang & Nilsson, 1995). Vi ser hur samhället idag i mångt och mycket tar upp hälsobiten och fler tv-program och tidningar har tagits fram på senare år. Om denna attityd kring fysisk aktivitet och att vara hälsosam spelar in på eleverna vet vi inte. Vi såg dock i vårt resultat att även merparten av G-eleverna angav att de rörde på sig ”någon gång i veckan”, men inte var medlemmar i någon idrottsförening. Precis som Mead säger är samhället en stor bidragande faktor till vårt jag, men det är alltid individens subjektsjag i fråga som tar beslutet när det gäller personliga val (Hwang & Nilsson, 1995). Majoriteten av alla elever var fysiskt aktiva någon gång i veckan är. Säkerligen är det så att dagens samhälle påverkat individerna till att börja fundera på sin fysiska status, men det är till slut subjektsjaget som värderar om den fysiska aktiviteten är värd att hålla på med.

Jansson (2011) tog i sin studie upp hur fysiskt aktiva elevernas föräldrar var under uppväxttiden. Hans resultat, precis som våra resultat, visade dock inte att detta skulle samvariera med betyget. Vi kan bara spekulera, men vi anser det troligt att det är svårt för eleverna att veta hur ofta ens föräldrar var fysiskt aktiva under sin uppväxt. Hur fysiskt aktiv elevens mamma är idag var lättare att svara på och verkade enligt vårt resultat samvariera med betyget i Idrott och hälsa till fyra procent. Vi fick även fram en signifikant skillnad mellan betygsgrupperna vilket visade att mammor till elever med betyget MVG i större utsträckning var fysiskt aktiva ”någon gång i veckan” medan mammor till elever med betyget G var aktiva ”någon gång i månaden”. Vi vill dock inte dra alltför stora slutsatser med detta resultat då vi ser att de flesta elevers mammor var fysiskt aktiva ”någon gång i månaden” eller mer. Att resultatet angående elevernas pappor inte blev signifikant berodde på att papporna, oavsett elevernas betygsnivå, var fysiskt aktiva och då i högre grad än mammorna. Det vi ändå kunde få ut av dessa resultat var att föräldrarna till alla elever verkade vara regelbundet fysiskt aktiva då majoriteten angavs vara fysiskt aktiva ”flera gånger i månaden” eller mer. Eleverna i sin tur var, som vi nämnt tidigare, också överlag oftast regelbundet fysiskt aktiva. Kopplar vi detta till Meads teori ser vi hur samhället idag generellt sätt är väldigt hälsoinriktat vilket kan påverka att aktivitetsnivån är hög (Hwang & Nilsson, 1995). Eleverna kan också bli inspirerade av sina föräldrar vilket också tyder på att objektsjaget blivit påverkat. Vi ser det dock ändå som att man alltid har ett val att vara mer eller mindre fysiskt aktiv, även om det såklart är lättare att influeras till det om hela din omgivning säger åt dig att vara fysiskt aktiv. Objektsjaget påverkar på så sätt mer eller mindre i alla frågor men vi anser att när det handlar

om personliga egenskaper eller saker man väljer är det alltid subjektsjaget som avgör utgången. Speciellt då våra respondenter är över 16 år, vilket gör att de kan värdera intryck och välja efter eget tycke.

4.4 Övriga icke-signifikanta resultat

Ett antal faktorer i vår enkät korrelerade mindre än fem procent eller visade inga signifikanta skillnader mellan betygsgrupperna. BMI var en av dessa, där resultaten pekade mot att de flesta elever befinner sig under kategorin normalviktig. Matvanorna såg ungefär lika ut oavsett vilket betyg man hade, och många elever försökte äta tre mål mat om dagen. Inte heller resultatet i frågan om hur ofta man äter onyttigheter visade på några större skillnader mellan elever, och sammantaget såg man att det ofta åts onyttigheter. På frågan om hur ofta man är stillasittande per dygn märkte vi att många elever hade svårt att uppskatta hur lång tid de faktiskt satt ner, trots våra försök att ge exempel på när man är stillasittande. Svaren var spridda och ingen större korrelation kunde ses. När vi testade några av de frågeområden som Jansson (2011) hade med i sin studie kom vi fram till att vi inte fick samma resultat. När man är född på året korrelerade i mycket liten grad och inte heller utbildningsnivån på varken mamman eller pappan visade några större samband med betyget i Idrott och hälsa. Det mest intressant icke-korrelerande resultatet vi fick fram handlade om sambandet mellan kön och betyg. Jansson (2011) säger sig se att olika frågeområden spelar olika stor roll beroende på vilket kön man tillhör, men då ingen signifikans räknats ut är det svårt att avgöra om resultaten överrensstämmer med verkligheten. Tittar vi på tidigare studier säger Redelius (2007, s. 227) att pojkar oftare får ett högre betyg än flickor i ämnet Idrott och hälsa. Vi har i denna studie inte haft någon utgångspunkt vad gäller kön och har inte heller sett vad undervisningen innehåller för moment. Det enda vi kan konstatera är att vår studie visade att det inte finns något samband mellan kön och betyget i Idrott och hälsa. Binder vi dessa svar till Mead ser vi hur de icke-signifikanta resultaten ofta är faktorer som mer påverkar elevernas objektsjag än subjektsjag. Det är i många fall de faktorer vi testade som eleverna inte kan påverka själva utan där är någon yttre faktor inblandad, exempelvis, relation till läraren, när man är född på året eller föräldrarnas utbildning och träningsvanor. De statistiskt signifikanta resultat vi fått är faktorer i samband med idrottslektionen som eleverna kan påverka själv. Det är mer personliga egenskaper eller val eleverna kan göra som motivation, ambition, intresse och deltagande. Vi visar övergripande syn på det hela i tabellen i Bilaga 5.

4.5 Slutsats

Vårt resultat visade att det ofta var personliga egenskaper i samband med idrottsundervisningen som samvarierade med betyget i Idrott och hälsa. De faktorer eleverna inte hade något inflytande på visade sig inte lika ofta korrelera med betyget i ämnet. Objektsjaget har ett inflytande på alla elever via att samhället, förebilder samt den sociala umgängeskretsen bidrar till elevernas ”jag”. Vi ser ändå att subjektsjaget fått mer att säga till om i den ålder våra respondenter är. Eleverna har lärt sig värdera de yttre faktorernas olika påtryckningar. Detta gör att eleverna tar olika beslut när det gäller frågor de kan påverka, vilket också gör att dessa faktorer visar sig korrelera i vår studie.

4.6 Självkritik till studien

Studien är gjord på elevernas självskattade resultat vilket gör att vi inte vet vad lärarna egentligen sätter betyg på och därför är våra resultat hypotetiska. I vår studie har vi använt oss av ett bekvämlighetsurval men hade föredragit ett slumpmässigt urval och detta hade vi gjort om vi haft obegränsat med tid. Då hade vi också gått ut på en rikstäckande nivå. Vi hade även kunnat ta bort begreppen kognitiv och icke-kognitiv och bara fokuserat på samvariansfaktorer utanför kursplanen. Begreppen uppfattar vi som ganska diffusa i allmänhet och därför gjorde vi egna definitioner på dessa. Då vi förstod att studien kunde bli svårförstådd med dessa centrala begrepp fick vi fokusera på tydligheten kring dessa och har försökt att förklara vad vi menar. Då vi inte är utbildade forskare har vi använt oss av de databaser vi är förtrogna med vilket gjort att de studier vi funnit ligger bland dessa.

4.7 Vidare forskning

Vad gäller vidare forskning på detta område ser vi gärna att en större och mer omfattande studie görs på regional nivå. En annan fundering vi haft är att man skulle jämföra elevers svar med lärares då de får liknande enkäter. Elever får då enkäter om vad de tror påverkar betyget medan läraren svarar på vad han eller hon sätter betyg på. Man hade då sett om kommunikationen lärare och elever emellan var tydlig. En studie vi också gärna sett skulle vara att jämföra vad som står i de lokala kursplanerna med vad elever med olika betyg upplever att de klarat. På så sätt skulle man få reda på om betygen verkligen grundades på de kunskaper som tas upp i de lokala kursplanerna eller om det är annat som spelar in. Vi ansåg att det i vår studie behövdes en första omfattande studie där mycket material samlades in och sen bearbetades statistiskt.

Käll- och litteraturförteckning

- Abrahamsson, L. (red.) (2006). *Näringslära för högskolan*. 5. uppl. Stockholm: Liber.
- Altman, D. G. (1999). *Practical statistics for medical research*. 2:a uppl. Taylor & Francis.
- Black, P. & William, D. (1998). *Assessment and classroom learning*. *Assessment in Education*, 5(1), 7-74.
- Carlgren, I. & Marton, F. (2000). *Lärare av imorgon*. Stockholm: Lärarförbundets Förlag.
- Chan, Y-H. (2003). *Biostatistics 104: Correlational analysis*. *Singapore medical journal* 44(12), s.
- Cizek, G. J., Fitzgerald, S. & Rachor, R. E. (1995). *Teachers' assessment practices: Preparation, isolation and the kitchen sink*. *Educational assessment*, 3(2), 159-179.
- Cliffordson, C. (2009). *Betygens jämförbarhet, prognosförmåga och effekter på lärande i: Vetenskapsrådet, Forskning pågår – betyg och bedömning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Cliffordson, C., Giota, J., Klapp Lekholm, A. & Gustafsson, J-E. (2008). *Betyg och betygsättning i: Vetenskapsrådet, Resultatdialog 2008 – forskning inom utbildningsvetenskap*. Stockholm: Vetenskapsrådet.
- Darling-Hammond, L. (1999). *Teacher quality and student achievement: A review of state of policy evidence*. Washington, DC: U. S: Center for the Study of Teaching and Policy, University of Washington.
- Ekberg, J-E. (2009). *Mellan fysisk bildning och aktivering – En studie av ämnet idrott och hälsa i skolår 9*. Malmö: Malmö högskola, lärarutbildningen.
- Farkas, G. (2003). *Cognitive skills and noncognitive traits and behaviors in stratification processes*. *Annual Review of Sociology*, 29, s. 541–562.
- FYSS 2008: fysisk aktivitet i sjukdomsprevention och sjukdomsbehandling*. (2008). 2. uppl. Stockholm: Statens folkhälsoinstitut.
- Giota, J. (2002). *Skoleffekter på elevers motivation och utveckling*. *Pedagogisk Forskning i Sverige*, 7(4), s. 279–305.
- Gustafsson, J.-E. & Balke, G. (1993). *General and specific abilities as predictors of school achievement*. *Multivariate Behavioural Research*, 28(4), s. 407-434.
- Hassmén, N. & Hassmén, P. (2008). *Idrottsvetenskapliga forskningsmetoder*. Stockholm: SISU Idrottsböcker.
- Haugen Pihl, A. & Forsén O. (2008). *Får idrottande elever högre betyg? – en fallstudie på tre samhällsvetenskapliga program för att visa eventuella samband mellan fysisk aktivitet och höga betyg*. Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan.
- Hwang, P. & Nilsson, B. (1995). *Utvecklingspsykologi – från foster till vuxen*. Stockholm: Natur och Kultur.

Jansson, J. (2011). *Bra att veta: En studie om vad som kan påverka elevers betyg i idrott och hälsa*. Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan.

Jarvis, P. (2006). *Towards a Comprehensive Theory of Human Learning*. London: Routledge.

Johansson, B. & Svedner, P-O. (2006) *Examensarbetet i lärarutbildningen – undersökningsmetoder och språklig information*. Uppsala: Kunskapsföretaget i Uppsala AB.

Klapp Lekholm, A. (2008). *Grades and grade assignment: effects of student and school characteristics*. Göteborg: Göteborgs Universitet.

Klapp Lekholm, A. & Cliffordson, C. (2009). *Effects of student characteristics on grades in compulsory school*. Educational Research and Evaluation, 15(1), s. 1-23.

Klapp Lekholm, A. (2010). *Lärares betygsättningspraktik* i: Eklund, S. (red.), *Bedömning för lärande – en grund för ökat kunnande*. Stockholm: Lärarförbundet.

Larsson, H. (2007). *Skolans rörelseuppdrag* i: Larsson H., Meckbach J., *Idrottsdidaktiska utmaningar*. Stockholm: Liber.

Lee, J. & Shute, J. V. (2009). *The influence of Noncognitive domains on academic achievement in K-12*. New Jersey: Educational testing service.

Lewis Bell, J. (2008). *An examination of cognitive and non-cognitive factors and academic success in the pre-engineering curriculum at a four-year southeastern university*. Auburn: Auburn University.

McMillan, J. H., Myran, S. & Workman, D. (2002). *Elementary Teachers' Classroom Assessment and Grading Practices*. The Journal of Educational Research, 95(4), s. 203-213.

Meckbach, J. & Söderström, S. (2005). *Kärt barn har många namn – idrott och hälsa i skolan* i: Engström, L-M & Redelius, K., (red.) (2002). *Pedagogiska perspektiv på idrott*. Stockholm: HLS förlag.

Myrberg, A. & Olofsson, M., (2010). *Så länge man är med och gör sitt bästa, så räcker det liksom - En kvalitativ studie om betyg och bedömning i idrott och hälsa*. Stockholm: Gymnastik- och idrottshögskolan.

Pellmer, K. & Wramner, B. (2007). *Grundläggande folkhälsovetenskap*. 2. uppl. Stockholm: Liber.

Pettersson, A. (2010). *Bedömning av kunskap för lärande och undervisning* i: Eklund, S. (red.), *Bedömning för lärande – en grund för ökat kunnande*. Stockholm: Lärarförbundet.

Redelius, K. (2007). *Betygsättning i idrott och hälsa – en didaktisk utmaning med pedagogiska konsekvenser* i: Larsson H., Meckbach J., *Idrottsdidaktiska utmaningar*. Stockholm: Liber, s. 217-232.

Redelius, K. (2008). *MVG i idrott och hälsa - vad krävs då? Elevers syn på lärares bedömningspraktik*. Svensk idrottsforskning, 17(4), s. 23-26.

Selghed, B. (2010). *Ett omöjligt uppdrag? – om lärares bedömningar och betygsättning*. Kristianstad: Högskolan Kristianstad.

Stensmo, C. (2002). *Vetenskapsteori och metod för lärare*. Uppsala: Kunskapsföretaget i Uppsala AB.

Stiggins, R. J., Frisbie, D. A. & Griswold, P. A. (1989). *Inside high school grading practices: Building a research agenda*. Educational Measurement: Issues and Practice, 8(2), s. 5–14.

Tholin, J. (2006). *Att kunna klara sig i okänd natur. En studie av betyg och betygskriterier – historiska betingelser och implementering av ett nytt system*. Borås: Borås Universitet, lärarutbildningen.

Utbildningsdepartementet. (1994). *Läroplaner för det obligatoriska skolväsendet och de frivilliga skolformerna: Lpo 94: Lpf 94*. Stockholm: Utbildningsdepartementet.

Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Vetenskapsrådet.

Wayne, A. J. & Youngs, P. (2003). *Teacher characteristics and student achievement gains: A review*. Review of Educational Research, 73(1), s. 89-122.

Wedel-Brandt, B. (1999). *Om utvecklingsbegreppet i: Egeberg, S. & Jerlang, E., Utvecklingspsykologiska teorier: en introduktion*. 3 uppl. Stockholm: Liber.

Bilaga 1 – Litteratursökning.

Syfte och frågeställningar:

Syfte och frågeställningar: Syftet med studien var att utifrån ett interaktionistiskt perspektiv statistiskt testa tidigare studiers undersökta icke-kognitiva faktorer som eventuellt kan samvariera med betyget i ämnet Idrott och hälsa.

- I hur hög grad korrelerar de icke-kognitiva faktorerna med betyg i ämnet Idrott och hälsa?
- Hur ser eventuella skillnader ut mellan betygsgrupperna sett till elevernas skattning av de icke-kognitiva faktorerna?

Vilka sökord har du använt?

Student achievement
Academic outcome
Academic achievement
School achievement
Correlation
Relationship
School
Student
Parental interest
Äta regelbundet
Höjer betygen
Sleep
BMI
Diabetes
Mental illness
Diet
Nutrition
Grades
Teacher
TV-konsumtion
Physical activity
Närvaro
Kognitiv
Icke-kognitiv
Cognitive
Non-cognitive
Physical education

Var har du sökt?

ERIC/Ebsco
Google Scholar
PubMed
DIVA

Sökningar som gav relevant resultat

ERIC/Ebsco:

Noncognitive and academic achievement

General abilities and school achievement

Google Scholar:

Icke-kognitiva faktorer betyg

Kognitiva faktorer betyg

Elevers motivation

DiVA:

Påverka betyg idrott

Betyg och bedömning

Kommentarer

Vi hade ganska lätt att hitta artiklar om det vi sökte. Enkla sökord och bra databaser gjorde detta möjligt. Veldig många av artiklarna har vi tagit från andra artiklar, förstahandskällor, och har därför inte behövt söka på dessa. De vi sökt på har varit de som vi behövt för att stödja våra enkätfrågor. Vi har även haft en del böcker från tidigare kurser vi kunnat använda. När det gäller forskning som gjorts på ämnet var DiVA bäst att söka i medan Eric/Ebsco och Google Scholar gav mest vad gäller bakgrunden och forskningsläget. Vår handledare gav oss tips om var vi kunde söka och hur vi skulle gå tillväga i exempelvis DiVA.

Bilaga 2 – Lpo 94 och Lpf 94.

De mål som idrottslärarna inom grundskolan (Lpo 94) ska arbeta mot ser ut på följande sätt:

Skolan skall i sin undervisning i idrott och hälsa sträva efter att eleven

- utvecklar sin fysiska, psykiska och sociala förmåga samt utvecklar en positiv självbild,
- utvecklar kunskap om vad som främjar hälsa,
- utvecklar en god kroppsuppfattning och kunskaper som gör det möjligt att se, välja och värdera olika former av rörelse ur ett hälsoperspektiv, stimuleras till ett bestående intresse för regelbunden fysisk aktivitet och tar ett ansvar för sin hälsa,
- utvecklar och fördjupar sin rörelseförmåga och lust att röra sig samt stimuleras att ge uttryck för fantasi, känslor och gemenskap,
- utvecklar förmågan att leka, motionera och idrotta på egen hand och tillsammans med andra,
- utvecklar kunskaper att kritiskt bemöta missförhållanden som kan förekomma i samband med olika typer av fysiska aktiviteter samt ges förutsättningar till ett personligt ställningstagande i idrotts- och hälsofrågor,
- utvecklar förmågan att organisera och leda aktiviteter,
- får inblickar i idrottens och friluftslivets historia samt lär känna olika former av lekar, danser och idrottsformer i olika kulturer,
- utvecklar kunskaper om och beredskap för handlande i nöd- och katastrofsituationer både på land, i och vid vatten.

De mål som idrottslärarna på gymnasiet (Lpf 94) ska arbeta mot är:

Idrott och hälsa A

Eleven skall:

- ha kunskap om och erfarenhet av hur olika faktorer påverkar människors hälsa samt kunna diskutera sambanden mellan hälsa, livsstil och miljö ur såväl ett individ- som ett samhällsperspektiv
- ha förmåga att värdera olika fysiska aktiviteters betydelse för hälsa och välbefinnande – kunna planera, genomföra och utvärdera ett personligt anpassat program för träning eller andra hälsofrämjande åtgärder
- ha kunskap om hur den egna kroppen fungerar i arbete och vila
- ha kunskaper i vanliga rörelseaktiviteter och ha fördjupat sig i några självvalda aktiviteter
- ha kunskap om samt ha genomfört och upplevt olika former av friluftsliv
- kunna tillämpa några olika metoder för spänningsreglering och stresshantering
- ha utvecklat sin förmåga att kombinera rörelser till musik och vara förtrogen med några danser
- kunna tillämpa ergonomiska kunskaper i olika arbetsmiljösammanhang
- ha kunskap om och kunna tillämpa livräddande första hjälp.

Idrott och hälsa B

Eleven skall

- ha kunskap om och erfarenhet av fysiologiska och psykologiska effekter av olika former av träning,
- kunna utföra och på egen hand eller i grupp leda, organisera, genomföra och utvärdera någon idrottsaktivitet,
- ha fördjupat sina kunskaper om och i några idrottsaktiviteter och kunna tillämpa dessa med betoning på sådana som är betydelsefulla för kulturarvet,
- ha fördjupat sina kunskaper i friluftsliv och kunna tillämpa dessa under olika årstider,
- känna till hur man hanterar och bearbetar skadlig stress samt kunna analysera olika arbetsmiljöers påverkan på människors hälsa,
- kunna diskutera samband mellan miljö och människans hälsa i ett historiskt såväl som ett nutidsperspektiv.

Bilaga 3 – Vår enkät.

Information:

Innan du börjar fylla i denna enkät vill vi informera dig om några enkla saker.

Denna enkät är hundra procent anonym, vilket innebär att vi garanterar att dina svar inte kommer kunna kopplas till dig. Med andra ord kommer ingen kunna ta reda på hur just Du har svarat.

Skriv därför inte personnummer eller namn på någon av dessa sidor.

Du har under hela ifyllandet av enkäten rättigheten att hoppa över frågor som du av någon anledning inte känner för att svara på, eller att avsluta enkäten helt. Du har ingen skyldighet att ange vilka dessa orsaker är. Dina orsaker till att hoppa över frågor eller avsluta enkäten kommer inte att ifrågasättas.

Har du svårigheter med att förstå en fråga, eller frågor i allmänhet om studien, går det utmärkt att ställa dessa till den person du fått denna enkät av. Skulle du efter enkätens ifyllande vilja kontakta oss för frågor finns kontaktuppgifter på sista sidan. Riv av dessa och spara!

Ett litet önskemål vi har är att du tar dig tid att tänka igenom varje fråga, och att du svarar så sanningsenligt som möjligt. Detta kommer hjälpa oss otroligt mycket i vår analys av de svar vi fått in.

Kontaktinformation finns på sista sidan.

Definitioner och förtydligande:

Fysisk aktivitet - med fysisk aktivitet menar vi att du rör på dig under minst 30 minuter, med minst måttlig intensitet – exempelvis rask promenad, för att få en bättre hälsa, för att det är roligt eller för att öka prestationsförmågan inom en viss aktivitet.

Ggr – Förkortning för gånger

Mån – Förkortning för månader

Vet ej – Om du inte vet svaret på någon fråga skriv ”vet ej” vid sidan om den.

Närvaro – Är på idrottslektionen och deltar i undervisningen, med eller utan idrottskläder.

Delta passivt – Man är ombytt och närvarande på idrottslektionen, men oengagerad.

Delta aktivt – Man är närvarande, ombytt, intresserad samt är fysiskt engagerad i undervisningen.

Kursplaner – Är de dokument skolverket tagit fram med syfte och målsättningar för ämnet. Din lärare kan även ha gjort en lokal kursplan där det beskrivs vad som ska uppnås för de olika betygen.

Enkät:

Kön: Man Kvinna

Årskurs: 9:an 1:an 2:an 3:an

Födelsemånad: _____

Uppskattad längd: _____ cm

Uppskattad vikt: _____ kg

1. Vilken utbildning har dina föräldrar? (ringa in)

Mamma: Höskola/universitet gymnasie högstadie vet ej annan.....

Pappa: Höskola/universitet gymnasie högstadie vet ej annan.....

2. Hur ofta var din mamma fysiskt aktiv under din uppväxt? (Se definitioner på första sidan)

inte alls några ggr om året några ggr/mån flera ggr/mån några ggr/vecka flera ggr i veckan.

3. Hur ofta var din pappa fysiskt aktiv under din uppväxt? (Se definitioner på första sidan)

inte alls några ggr om året några ggr/mån flera ggr/mån några ggr/vecka flera ggr i veckan.

4. Hur ofta är din mamma fysiskt aktiv idag? (Se definitioner på första sidan)

inte alls några ggr om året några ggr/mån flera ggr/mån några ggr/vecka flera ggr i veckan.

5. Hur ofta är din pappa fysiskt aktiv idag? (Se definitioner på första sidan)

inte alls några ggr om året några ggr/mån flera ggr/mån några ggr/vecka flera ggr i veckan.

6. Hur ofta är du fysiskt aktiv i veckan under skoltid?

inte alls färre än 1 gång i veckan 1-2ggr 3-4ggr 5-6ggr 7 eller fler gånger.

7. Hur ofta är du fysiskt aktiv i veckan på fritiden? (Se definitioner på första sidan)

inte alls färre än 1 gång i veckan 1-2ggr 3-4ggr 5-6ggr 7 eller fler gånger.

8. Är du själv fysiskt aktiv inom någon idrottsförening eller dylikt? (Se definitioner på första sidan)

Ja Nej

9. Hur ofta närvarar du på idrottslektionerna? (Se definitioner på första sidan)

aldrig några gånger per termin någon gång/månad oftast missar sällan alltid

10. På vilket sätt deltar du generellt i idrottsundervisningen? (Se definitioner på första sidan)

är aldrig där alltid passivt oftast passivt oftast aktivt alltid aktivt gör alltid mitt bästa.

11. Hur motiverad är du inför idrottslektionerna?

mycket omotiverad oftast omotiverad sällan motiverad något motiverad oftast motiverad mycket motiverad

12. Hur intresserad är du av idrott i allmänhet?

inte alls väldigt lite måttligt intresserad något intresserad mycket intresserad extremt intresserad.

13. I vilken utsträckning vet du vad som står i kursplanerna för Idrott och hälsa? (Se definitioner på första sidan)

inte alls väldigt liten liten ganska stor stor mycket stor

14. Hur bra relation har du till din idrottslärare?

obefintlig mycket dålig dålig ganska bra bra mycket bra

15. Hur bra skulle du uppskatta att din sociala förmåga/samarbetsförmåga är under idrottslektionerna?

obefintlig mycket dålig dålig ganska bra bra mycket bra

16. Hur ofta äter du tre rejäla mål mat om dagen?

aldrig mycket sällan sällan ganska ofta ofta mycket ofta/alltid

17. Hur ofta äter eller dricker du "onyttigheter" (godis, glass, kakor, läsk etcetera)?

aldrig någon gång per år några gånger/mån någon gång/vecka ungefär varannan dag varje dag

18. Hur länge är du stillasittande under ett dygn? (föreläsningar, data/tv-spel, tevetittande, bussåkande och dylikt) Uppskatta ett medelvärde på antal timmar per dygn: _____h.

19. Hur höga ambitioner har du vad gäller att få ett högt betyg (VG/MVG) i Idrott och hälsa?

inga mycket låga låga ganska höga höga mycket höga

20. Hur stort självförtroende har du i samband med ämnet Idrott och hälsa?

inget mycket litet litet ganska stort stort mycket stort

21. Vilket var ditt senaste betyg i idrott och hälsa?

IG G VG MVG

-----riv här-----

Kontaktuppgifter

Namn: Ted Bruzelius

Fredrik von Tell

Mail: gih2065@stud.gih.se

gih2177@stud.gih.se

Tel: 073 - 998 54 08

070 - 747 55 99

Bilaga 4 – Internt bortfall.

<i>Internt bortfall</i>	Valida svar		Bortfall		Totalt	
	N	Procent	N	Procent	N	Procent
BMI	215	91,9%	19	8,1 %	234	100,0%
Stillasittande	224	95,7%	10	4,3 %	234	100,0%
Född på året	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%
Mammans utbildning	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%
Pappans utbildning	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%
Mammans fysiska aktivitet under uppväxten	222	94,9%	12	5,1 %	234	100,0%
Pappans fysiska aktivitet under uppväxten	223	95,3%	11	4,7 %	234	100,0%
Mammans fysiska aktivitet idag	226	96,6%	8	3,4 %	234	100,0%
Pappans fysiska aktivitet idag	229	97,9%	5	2,1 %	234	100,0%
Fysisk aktivitet i skolan	230	98,3%	4	1,7 %	234	100,0%
Fysisk aktivitet på fritiden	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%
Föreningsaktiv	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%
Närvaro	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%
Deltagande	230	98,3%	4	1,7 %	234	100,0%
Motivation	231	98,7%	3	1,3 %	234	100,0%
Intresse	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%
Vetskap om kursplanen	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%
Relation med läraren	230	98,3%	4	1,7 %	234	100,0%
Samarbetsförmåga	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%
Matvanor	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%
Godisvanor	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%
Ambition	231	98,7%	3	1,3 %	234	100,0%
Självförtroende	232	99,1%	2	0,9 %	234	100,0%

Bilaga 5 – Korrelationsfaktorer kopplat till subjekts- och objektsjaget.

Faktorer i samband med idrottsundervisningen - (Fetmarkerade är statistiskt signifikanta resultat).	Faktorer vi kopplar till subjektsjaget	Faktorer vi kopplar till objektsjaget
<i>Självförtroende</i>	X	
<i>Ambition</i>	X	
<i>Samarbetsförmåga</i>		X
<i>Deltagande på idrotten</i>	X	
<i>Motivation</i>	X	
<i>Intresse</i>	X	
<i>Närvaro</i>	X	
<i>Kursplan</i>	X	
<i>Relation till idrottsläraren</i>		X
<i>Fysisk aktivitet i skolan</i>	X	

Faktorer utanför idrottsundervisningen - (Fetmarkerade är statistiskt signifikanta resultat)	Faktorer vi kopplar till subjektsjaget	Faktorer vi kopplar till objektsjaget
<i>Mammans fysiska aktivitet idag</i>		X
<i>Föreningsaktivitet</i>	X	
<i>Fysisk aktivitet fritid</i>	X	
<i>Pappans fysiska aktivitet under uppväxten</i>		X
<i>Stillasittande</i>	X	
<i>Matvanor</i>	X	
<i>BMI</i>	X	
<i>Mammans utbildningsnivå</i>		X
<i>Kön</i>		X
<i>Mammans fysiska aktivitet under uppväxten</i>		X
<i>Född på året</i>		X
<i>Godisvanor</i>	X	
<i>Pappans fysiska aktivitet idag</i>		X
<i>Pappans utbildning</i>		X